

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton (par M. Georges Engel), Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain (par Mme Josée Lorsché), Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Se sont abstenus : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher (par Mme Diane Adehm), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Martine Hansen), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Georges Mischo) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

12. Motion de M. Jeff Engelen relative à l'introduction de la flèche verte dans le Code de la route

(Motion déposée en séance publique n° 10 du 10 novembre 2021 - à consulter au compte rendu n° 3/2021-2022 en page 100)

Dann als nächste Punkt komme mer zur Motioun vum Här Jeff Engelen iwwert d'Aféierung vum grénge Feil am Code de la route. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **M. Jeff Engelen** (*ADR*), *auteur*.- Merci, Här President. Mir haten dës Motioun scho virgestallt, ech mengen, wann ech mech gutt kann erënneren, dee leschte Mount. Et geet drëm, fir dee grénge Feil an de Code de la route anzeféieren. Ech wëll net méi op all Detail vun dëser Motioun agoen, ech hat lech se ewell virgestallt. Ech wëll lech dat erspue- ren.

Mee et geet drëm am Fong geholl, datt ee bei enger Rouder Luucht ënner verschiddene Bedéngunge kann no riets oder och, deemno wéi de Fall läit, no lénks ofbéien, wat an ënnerschiddlecher Form an och bei ënnerschiddleche Gesetzeslagen ewell besteet, an zwar am Ausland: an Däitschland, Polen, Frankräich an esou weider. An et sinn eng Rëtsch Kräizungen, déi sech géife fir eng Rietsof- béiung ganz gutt eegenen.

De grénge Feil hätt och eng Rëtsch Virdeeler: datt de Verkéier méi flësseg géif ginn hei am Land, de Stau kéint reduzéiert ginn, och d'CO₂-Emissionen. De Chauffeur däerf sech awer nëmmen an déi Richtung vum Feil beweegen, déi uginnt ass, nodeem e sech vergewëssert huet, datt och näischt vun där anerer Säit kennt an d'Kräizung fräi ass. De blënkende Feil kann nëmmen an den Asaz kommen, wann et rout ass. An dat war am Fong geholl de Sënn an Zweck, firwat mir dee grénge Feil deemools wollten hunn. Mir hunn lech dat och proposéiert.

Mir sinn ons och bewosst, datt en erhéichten Acci- dentsrisiko duerch d'Aféierung vum grénge Feil net besteet, well de Chauffeur muss verschidde Reegelen anhalen, fir kënnen trotz Rouder Luucht ofzebéien.

Mir haten awer och gesot, op zwou Plaze wéilte mer kee grénge Feil. Dat ass op Kräizungen, déi op engem Schoulwee leien. Do solle keng gréng Feiler installéiert ginn, well hei, obschonn's de Chauffeur op d'Foussgänger oppasse muss, de Risiko besteet, datt hien een oder méi Schüler, déi sech net un d'Ver- kéiersreegelen halen, méiglecherweis iwwersäit an et esou eventuell zu engem Accident kéint kommen. Och bei Kräizunge mat Zuchverkéier wëlle mer kee grénge Feil.

An dat war am Fong geholl dat, wat mir gefrot hunn. Ech hunn lech dat och deemools deponéiert. A mir sinn der Meenung als ADR, datt mer dës Iddi vum grénge Feil an de Code de la route sollen ophuelen.

Ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Engelen.

An als éischte Riedner ass den honorabelen Här Serge Wilmes agedroen.

Discussion générale

■ **M. Serge Wilmes** (*CSV*).- Villmools merci, Här President. Also mir ënnerstëtzen déi heite Motioun net, well an deem heite Fall dee grénge Feil eng falsch Sécherheet gëtt a well en nämlech zu Konflikter awer féiert.

Et ass ganz kloer: Wann een ofbéit, riets oder lénks, riskéiert een, a Konflikt ze komme mat deenen, déi am vulnerabelste sinn, déi ze Fouss ginn oder mam Vëlo fueren. An dofir gétt et jo och hautdesdaags schonn d'Méiglechkeet - an deem Sënn ass orange

besser wéi gréng an deem heite Fall -, well et deen orangë Clignotant ass.

(Brouhaha général)

Nämlech deen orangë Clignotant, bei deem ass et jo haut scho méiglech, datt ee kann dann dee Mo- ment, wann een oppasst - et huet een net dann d'Prioritéit, et huet een net einfach Virfaart -, scho riets oder lénks ofbéien. Mir hunn dat selwecht och agefouert mat mat de vel'OH!en. Dat ass dee selwechte Prinzip, och déi clignotéieren, mee och déi sinn orange Clignotanten an net einfach gréng geschalt, fir kënnen op Kräizungen ofzebéien, eebe fir opzepassen, fir net déi Konflikter erbäizeféiere mat deene Vulnerabelsten.

Dowéinst si mir net fir déi heite Motioun, mee esou wéi et am Moment eebe gehandhaabt gëtt, dat fanne mer eng gutt Aart a Weis.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Wilmes.

An da ginn ech d'Wuert un de Mobilitéitsminister, den Här François Bausch.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. François Bausch**, *Ministre de la Mobilité et des Travaux publics*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech sinn e bëssen an engem Dilemma. Normalerweis misst ech jo ganz sécher fir e grénge Feil sinn, deen d'Richtung ugëtt oder virgëtt.

(Interruptions et hilarité)

Mee an deem heite Fall fillen ech mech schwéieren Häerzens gezwongen, fir deen orangë Feil ze sinn.

(Exclamations)

An den Här Engelen weess schonn, op wat ech eraus wëll. Duerfir wëll ech dat och virausschécken, datt ech dat hei keng gutt Iddi fannen. Mee ech wëll em awer och Argumenter ginn, Spaass bäisäit.

Et gëtt eng Rei Argumenter, zemools zu Lëtzebuerg, fir hei net derfir ze sinn. Den Här Wilmes huet schonn e puer Sécherheetsargumenter virbruecht. Mee et gëtt och nach anerer zu Lëtzebuerg, och praktescher Natur. Well wann een dat dote wëllt maachen, oder respektiv déi Länner an déi Stied oder Géigenden, wou et gemaach ginn ass, do muss ee gewësse Configuratiounen hu vu Kräizun- gen, déi dat doten och sécher erlaben. Wann een déi awer net huet, an dat ass zu Lëtzebuerg bei deene meeschten de Fall, dann ass dat extreem problematesch.

Dat Zweet ass: Mir hunn zu Lëtzebuerg eng aner Traditioun - ob een déi elo ëmmer berechtegt a gutt fënnt, dat ass eng aner Saach -, dat ass, datt mir op Kräizungen oft Ofbéispueren hunn. Dat heescht, dee Problem, dee jo hei soll behuwee gi fir d'Fluidi- téit vum Trafick, dee stellt sech duerfir bei eis an deem Mooss manner. Ech wëll net soen, datt et keng Kräizung gëtt, wou et en net gëtt.

Dann hutt Der nach e Problem, dat ass och ee vu Kultur. Dir musst wëssen, dat heite bedeit, datt déi Autofuerer, also d'Autofuerer en général, eng immens Respekt-Kultur mussen hunn. Well wann dann een do kennt an dee béit net of an e bleibt stoen - e muss souwisou stoe bliewen, well och an der Reegel wéi se am Ausland ass, do wou et se gëtt, dierf en net einfach duerchfueren, e muss eng kéier stoe bliewen, kucken, an dann dierf en eréischt fueren, dat ass emol schonn déi éischt Reegel -, do muss ee sech dru winnen.

Ech weess, an de Vereenegte Staaten, do kënnen se bei ganz ville Kräizunge bei Rout carrement riets ofbéien, wa kee kennt. Mee dat ass awer an de Ver- eenegte Staate vun Ufank un esou gewiescht. Et ass eng Traditioun do. Do gëtt dat och immens respektéiert. Bei eis wär dat komplett nei.

An dann ass natierlech de Problem: Wann ee kennt, deen iwwerhaapt net wëllt ofbéien, deen awer an där Spuer fiert, da bleibt deen natierlech stoen. An da kennt deen hannendrun, dee wëllt awer, da fänkt deen u mat tuten. An da kritt Der där Konflikter. Also dat ass net eng immens gutt Léisung, wëll ech lech soen.

Da kommen nach eng Rei aner Konflikt- a Gefore- potenzialer derbäi, déi ech lech net wëll opzielen. An ech wëll lech och soen, déi Stied oder déi Régionen, déi et agefouert haten, déi sinn éischer um Réckzuch. Dir hutt lech referéiert zum Beispill op Hamburg. Ech hunn dat nokucke gelooss: Tëschent 2001 an 2016 ass d'Zuel vun de Grünpfeile zu Hamburg vun 360 op 202 erofgesat ginn. An dat huet dermat ze dinn och, well et an Däitschland vill Etüde gi sinn, déi einfach beluecht hunn, datt et net ganz gutt ass, also datt wierklech eis Stroossereseauen duerfir net adequat sinn. An d'Sécherheet, mengen ech, muss awer ëmmer nach virgoen.

A wéi ech virdu gesot hunn, well mir en plus vill Ofbéispueren extra hunn an d'Fluiditéit hei och net schrecklech vill dobäi géif wannen, géif ech derfir plädéieren, datt d'Chamber dat heite géif ofleenen.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Bausch.

Den Här Sven Clement freet d'Wuert.

Discussion générale (suite)

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Merci, Här President. Merci och dem Minister fir d'Erklärungen. Ech ka mech deene quasi uschléissen. Ech wollt vläicht och eis Positioun dozou kloermaachen.

Op den éischte Bléck kléngt jo eppes, wat de Ver- kéier méi fléissend soll gestalten, gutt. D'Fro ass also: Gestalt dat heiten de Verkéier méi fléissend?

An do gëtt et eng Studie, déi net grad vun enger Verkéierslobby, mee vun der „Unfallforschung der Versicherer“ an Däitschland an Optrag gi gouf. Déi hunn Honnerte vu Kräizungen, Dausende vun Acci- denter gekuckt. Dat ass definitiv net dee progres- siivste Veräin, mee si sinn zum Schluss komm, datt et keng nennenswäert Virdeeler fir de Verkéiers- floss gëtt. Dat heescht, d'Zil, de Verkéier méi fléissend ze maachen, dat gëtt net erfëllt.

Wat se awer fonnt hunn, ass, datt et zu méi Konflik- ter, wann och net zu enger Heefung vun den Acci- denter, mee awer zu méi Konflikter a „Bal-Acciden- ter“ tëscht eeben dem motoriséierte Verkéier a gläichzäiteg Foussgänger a Vëlosfuerer kënt.

Wa mer also wëssen, datt mer gläichzäiteg wëllen eng Mobilité douce fërderen an op där anerer Säit hei géifen nei Konflikter schafen, déi net musse sinn, dann ass fir mech ganz kloer, datt mer déi heite Motioun net kënnen matdroen, well si erfëllt d'Zil net a gläichzäiteg schaaft se nei Konflikter, déi net musse sinn. An domadder ass se u sech fir eis net matzedroen.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Clement. An da geet d'Wuert un den hono- rabelen Här Carlo Back.

■ **M. Carlo Back** (*déi gréng*).- Jo, merci. All déi Argumenter, déi ech bis elo héieren hunn an deem heite Kontext, sinn äusserst zrëckhalend, wann net negativ, fir dee grüne Pfeil hei anzeféieren. Den Här Minister huet op déi Saach zum Beispill vun Hamburg higewisen, wat schonns länger beschwat gouf. An den Här Clement huet och nach Argumen- ter ugefouert.

Also mir als déi gréng kënnen eis deem nëmmen uschléissen. A mir recommandéieren, déi Motioun hei net ze stëmmen.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Back. Da kënnen mer zur Ofstëmmung iwwert dës Motioun kommen.

Vote sur la motion

De Vott fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëm- men. Mir kommen dann zum Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Dës Motioun ass bei 4 Jo-Stëmme géint 56 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Ont voté oui : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher (par Mme Diane Adehm), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Martine Hansen), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Jean-Marie Halsdorf) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain (par Mme Josée Lorsché), Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

13. 7895 - Débat d'orientation sur le finan- cement des grands projets d'infrastructure réalisés par l'État

Deen nächste Punkt um Ordre du jour vun haut ass eng Orientéierungsdebatt iwwert déi grouss Infra- strukturprojete vum Staat. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. A Rapportrice ass déi hono- rabel Madamm Chantal Gary. Madamm Gary, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics

■ **Mme Chantal Gary** (*déi gréng*), *rapportrice*.- Här President, Här Minister, Kolleeginnen a Kolleegen, wéi Dir wësst, geet et bei der järelecher Orientéie- rungsdebatt zu de Grands projets, déi mer haut de Mëtte féieren, ëm de Finanzement vun de grousses staatlechen Infrastrukturprojeten, déi d'Regierung am Laf vun den nächste Jore wëllt ëmsetzen.

Fir déi deementspriechend Etüde kënnen ze ver- déiwen an d'Projete kënnen weiderzedreiwen, muss d'Chamber fir d'éischt hiren Accord de principe dozou ginn.

Engersäits kréien d'Deputéiert domat méi Informa- tioun a Matsproocherecht beim Plange vun neien Infrastrukturprojeten, anerersäits geet et awer och drëms, méi Transparenz an de finanzielle Suivi vun all Projet ze bréngen, esou wéi et vun der Budgets- kontrollkommissioun 2005 an 2006 festgehele gi war.

Ënnert dës Prozedur falen zanter dem Joer 2009 sämtlech Projeten, déi viraussichtlech e Käschte- punkt vun 9 (veuillez lire: vun 10) Milliounen Euro oder méi erreeche wäerten. Doriwwer eraus muss dann awer bekanntlech och nach fir all Projet, deen de Seuil vu 40 Milliounen Euro iwwerschreit, an engem spéidere Stadium e speziell Finanzéie- rungsgesetz ausgeschafft ginn, mat deem sech d'Chamber dann am Detail auserneesetze muss.

D'Mobilitéitskommissioun ass all Joers fir d'Prepara- tioun vun dësem Débat d'orientation zoustänneg souwéi fir eng éischt Analys vun de visiéerte Pro- jeten, an d'Chamberspleniëre, wéi gesot, ass zou- stänneg fir den Accord de principe duerch d'Unhuele vun enger Motioun, an dat am Prinzip ëmmer am Vir- feld zum Vott vum Staatsbudget Enn des Joers.

D'Budgetskontrollkommissioun ass duerno fir de fi- nanzielle Suivi vun de groussen Infrastrukturprojeten zoustänneg. Dat bedeit, datt den zoustänneg Min- ister der Kommissioun all sechs Méint e Rapport iwwert déi finanziell Evolutioun vun all Projet muss presentéieren, deen am Kader vun dëse Grands-pro- jets-Debaten accordéiert ginn ass.

Esou vill schonn emol zur parlamentarescher Pro- zedur, déi elo - just mat lichten Upassungen - zënter 15 Joer esou besteet.

(M. Mars Di Bartolomeo prend la présidence.)

Här President, haut de Mëtte geet et hei am Debat ëm den Accord de principe fir weider 26 Infrastruk- turprojeten. 16 dovunner leien an der Verantwor- tung vu Bâtiments publics, 7 an där vu Ponts et chaussées an 3 gehéieren an de Beräich vun der Eisebunn, woubäi dës kéier ee vun de Projeten, nämlech d'Ewechhuele vun engem Passage à niveau, souwuel e Volet fir de Fonds des routes ewéi fir de Fonds du rail beinhalt.

An der Kommissioun vun der Mobilitéit an den ëffentleche Bauten hu mer dës Projeten an der Sëtzung vum 7. Oktober 2021 vun den Administra- tioune vu Bâtiments publics a Ponts et chaussées souwéi vun de CFL virgestallt kritt.

Wa mer eis déi Lëscht méi genee ukucken, stelle mer fest, datt de Spektrum vun de Projete wéi ëmmer ganz breet ass. Dat geet vu Moderniséie- rungsaarbechten un enger Zuchstreck an dem klas- sesche Brécken-, Stroossen- a Vëlospistebau iwwer ganz variéiert Strukture fir den ëffentlechen Déngscht, zum Beispill fir d'Police, d'Douane, de Kadaster oder Sites et monuments; oder och vum Ausbau vun de Capacitéite fir Mineuren zu Dräibuer a fir den Accueil vu Flüchtlinge beim Rond-point ler- gäertchen bis zu engem neie Gebai fir den ECG, d'École de Commerce et de Gestion, an dem gene- relle Reamenagement vum Schoulcampus Gees- seknäppchen hei an der Stad.

Et geet awer och ëm den Ënnerhalt vu Strukturen, déi e bëssen an den Alter komm sinn, wéi dem Centre Ulysse oder dem Staatsparking ënnert der Clairefontainesplaz; ëm de weideren Ausbau vu modernen a multimodalen Transportinfrastruku- ren, genee wéi och ëm Projeten zur Verkéiersbe- rouegung um Briddel oder ëm d'Ewechhuele vun engem Zuchiwwergang zu Mutfert.

An zu gudder Lescht geet et ëm d'Ëmgestaltung vun enger wichtiger ëffentlecher Plaz, déi aktuell leider haaptsächlech als Auto- a Busparking ame- nagéiert ass, der Plaz ronderëm d'Gëlle Fra.

Et geet deemno ëm weider Milliouneninvestitiounen an d'Zukunft vun eisem Land, ëm Investitioune fir modern staatlech Servicer an adequat Strukturen zum Wuel vun all den Awunner, inklusiv deene schwächsten, genee wéi och fir d'Frontalieren, d'Vi- siteuren an d'Touristen; Investitioune fir eng besser Mobilitéit duerch méi Multimodalitéit, Verkéiersbe- rouegung, e séchere Verkéiersfloss a geziilten In- vestissementer an d'Vëlospisteninfrastruktur; ge- nee wéi och fir e reduzéierten Energieverbrauch an eng besser Klimabilanz vun de staatleche Gebai- er.

Deemno alles Projeten, déi eng sénnvoll Weiterent- wëcklung vun eisen ëffentlechen Infrastrukturen duerstellen an déi zu engem gudde Fonctionne-

ment vum Staat a vum Land an zur Liewensqualitét vun alle Biergerinnen a Bierger wäerte bäidroen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, genee wéi déi lescht Jore wäert ech lech dës 26 Projekte mëndlech just a gekierzter Form virstellen. Déi weider Detailer konnt Der a mengem schrëftleche Rapport an doriwwer eraus an de Presentatiounsdokumenter vun de Verwaltungen noliesen.

Ech fänken u mat de 16 Projekte vu Bâtiments publics, an der selwechter Reiefolleg, wéi se am schrëftleche Rapport opgefouert sinn.

Déi éischt Projekten (veuillez lire: éischt 8 Projekten) dovunner ginn iwwert de Fonds d'investissements publics administratifs finanzéiert, 3 weider Projekten iwwert de Fonds d'investissements publics scolaires, den 12. an den 13. Projet iwwert de Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux an déi 3 lescht iwwert de Fonds d'entretien et de rénovation.

Beim éischte Projet geet et ëm d'Renovation vum Gebai, wou d'Administratioun vum Kadaster an der Topografie dran ass, an der Avenue Gaston Diderich an der Stad. Hei soll eng Mise en conformité geschéien, eng Sanéierung vum Gebai souwéi en Assainissement énergétique vun der aler Villa Leclerc an hiren Extensiounen. D'Annexe sollen ewechkommen, déi de Moment och net wierklech zu dësem historiesche Gebai passen, an dat neit administratiivt Gebai soll gebaut ginn. D'Iddi ass, datt de Kadaster komplett regroupéiert vun deem heite Site aus schaffe kann an net méi op verschidde Plaze verdeelt soll sinn.

Den zweete Projet ass zu Réiden. Hei geet et ëm den Terrain, wou de Service technique vun der Gemeng war, vis-à-vis vum Lycée. D'Konstruktioun vun engem neie funktionellen an operationellen Administratiounsgebai soll et erméiglechen, direkt e puer ëffentlech Verwaltungen a Servicer lokal ze regroupéieren, nämlech den SNJ, de Steierbüro, d'Ponts et chaussées, d'regional Schouldirektioun an den Office national de l'enfance. Virun allem wäert et awer och dem Policekommissariat en Dräieroulement erméiglechen, fir datt en effikasse Police-déngscht an dëser Regioun garantéiert ka ginn.

Beim drëtte Projet geet et ëm den aktuelle Centre douanier, deen de Moment zu Gaasperech/Houwald ass. Duerch den Développement vum Site „Mid-field“, mee och weinst de Stroosseninfrastrukturen a well mer hei an der Entwécklung vun engem Quartier urbain sinn, ass et evident, datt d'Gebai vun der Administration des douanes et accises delokaliséiert muss ginn. Allerdéngs muss nach gekuckt ginn, wou deen neie Centre douanier definitiv implantéiert soll ginn.

Beim nächste Projet geet et ëm en neit Policegebai zu Miersch, dat e Regroupement vun de momentan verspreete Policelokalitéiten zu Miersch soll erlaben. Déi aktuell Lokalitéiten entsprechen och net méi den Ufuorderungen un e moderne Policeservice a bidden net genuch Capacitéit. Och hei gëtt e Fonctionnement mat dräifachem Roulement viséiert. Op der Mierscher Gare, Rue Agrocenter, sinn zwee Loten disponibel. An hei muss nach gekuckt ginn, wéi ee Lot am beschten adaptéiert ass.

Beim fënnefte Projet komme mer zréck an d'Stad an d'Avenue Emile Reuter, bei de „Royal Arsenal“, do wou de Ministère de la Famille dra war a wuer a priori och de Ministère de la Famille nees zréckkënnt. Den Ament ass d'Gebai also eidel. Et ass vun 1992 an hei musse Renovatiounsarbechte gemaach ginn, eng Mise en conformité souwéi en Assainissement énergétique. En vue sinn 12.800 m² fir e Volume vu 40.750 m³ mat Büroen, Reuniounssäll, sozialen an technesche Raimlechkeeten, Archive souwéi engem Parking.

Am sechste Projet geet et ëm déi zwee Gebaier, wou soss de Laboratoire national de santé dra war an elo de Service des sites et monuments respektiv den zukünftigen INPA drakomme sollen. Dat eent Gebai staamt aus dem fréien 20. Joerhonnert an dat anert aus den 1950er-Joren. Als kuerz Explikatioun: Mam neie Gesetz iwwert de Patrimoine culturel, wou d'Aarbechten an der Kulturkommissioun bal finaliséiert sinn, wäert an noer Zukunft aus dem Service des sites et monuments den Institut national du patrimoine architectural ginn. Dëst neit Institut soll weider an nei Missioune kréien, wat mat sech bréngt, datt d'Unzuel vum Personal weider wäert an d'Luucht goen an déi aktuell Lokalitéiten de Besoinen net méi entsprechen. Déi zwee Gebaier ginn och renovéiert: Eng Mise en conformité gëtt gemaach souwéi en Assainissement énergétique.

Beim siwente Projet si mer zu Dräibuer. Hei ass d'Unisec implantéiert. Dëse Projet gesäit eng Konstruktioun vun enger weiderer Struktur an der Géigend vun der Unisec vir. Hei handelt et sech ëm eng Projetsännerung. Ufanks sollt de Projet vum Educationnsministère, deen lech scho presentéiert gouf, hei realiséiert ginn. Mëttlerweil ass dëse Site awer fir de Justizministère virgesinn, fir hei noutwendeg complementaire Infrastrukturen zu der Unisec ze realiséieren.

Den aachte Projet ass nees an der Stad: d'Place de la Constitution, bei der Gëlle Fra also. Hei war e Concours lancéiert ginn, dee leider duerch de Covid e bëssen hannendra gerode war. Mëttlerweil ass en awer ofgeschloss. Prinzipiell geet et drëms, dës flott Plaz méi foussgängergerecht a méi interessant ze gestalten. Bei dëser historiesch wichtiger Plaz, déi en plus nach vum Site hier fantastesch läit an eng onbeschreiblech schéi Panoramavue bitt, ass virgesinn, fort vun der Notzung als Autoparking ze kommen. Mëttlerweil gëtt et do jo schonn en Autos- respektiv e Parkverbuet, wann - ganz aktuell - de Chrëschtmaart zum Beispill ass oder de Baurenhaaf an der Stad oder soss Projekten do stattfannen. Och gëtt driwwer diskutéiert, fir eng Liaison tëscht der Uewerstad an dem Péitrussdall per Lift ze schafen.

Den néngte Projet, an den éischte Projet, deen iwwert de Fonds d'investissements publics scolaires finanzéiert gëtt, befénnt sech um Campus Geesseknäppchen. Hei soll eng nei Struktur fir eng École européenne agréée hikommen, an zwar fir de Cycle inférieur mat Plaz fir 19 Schoukllassen à 20 Schüler, insgesamt fir 380 Schüler a Schülerinnen also. Dës nei Konstruktioun gëtt am nordëstlechen Deel vum Campus Geesseknäppchen, direkt nieft dem Conservatoire geplangt a soll doduerjer och Synergie mam Conservatoire vun der Stad Lëtzebuerg, zum Beispill fir Solfègekursen, erlaben.

Beim zéngte Projet geet et ëm den ECG, dee sech jo och um Campus Geesseknäppche befënt a wou d'Lokalitéiten net méi dem aktuelle Besoin vum Lycée entsprechen. Den ECG huet nei Missioune an weider Formationne ginn hei offréiert, wéi zum Beispill e Bachelor an der Kontabilitéit a Fiskalitéit. Den Ament huet de Lycée eng Capacitéit vu 508 Schüler a Schülerinnen, mee e brauch an Zukunft genuch Plaz, fir 1.192 Schülerinnen a Schüler plus zousätzlecht Personal ze accueilléieren. Duerfir gesäit dëse Projet vir, dem ECG um Kierchbiereg - um Site vun alen IST - en neit Doheem ze schafen, esou datt den ECG an d'Uni um nämmlechte Site implantéiert wären.

Beim nächste Projet si mer nach eemol um Campus Geesseknäppchen. Dëse komplette Campus erstreckt sech op 25 Hektar, dovunner sinn der 18, déi dem Staat gehéieren. Weinst der enormer Gréisst vum Campus ass de Plan directeur an dräi Phasen opgedeelt. Haut geet et ëm d'Phas 2. Dat ass am Fong d'Partie Est vum Campus. Hei sollen déi verschidden Infrastrukturen, déi sech an deem Deel situéieren, ënnerierdesch wéi och iwwerierdesch renovéiert ginn. Déi zwou Busgaré solle méi un d'Peripherie vum Site geluecht ginn an ëstlech soll en neit Gebai hikommen, wat och d'Haaptentrée vum Campus duerstelle soll.

Mam zwielefte Projet komme mer da bei den éischte vun zwee Projekten, déi iwwert de Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux finanzéiert ginn. Deen éischte Projet gesäit eng Structure d'hébergement d'urgence fir Réfugiéen, déi zu Lëtzebuerg eng Asyldemande gemaach hunn, op 3,6 Hektar an der Géigend vum Findel beim Rond-point lergäertche vir, mat als Haaptzil, d'SHUK, d'Struktur an der Luxexpo, à terme kënne komplett ze ersetzen. Ënner anerem ass eng Structure durable semi-ouverte mat enger Capacitéit vun 200 Leit geplangt, fir d'SHUK, wéi gesot, ze ersetzen, genee wéi och eng Maison retour semi-ouverte mat enger Capacitéit vun 250 Leit, eng Structure à sécurité renforcée mat enger Capacitéit vu 35 Leit, sechs Klassenäll, dann nach Structure-commune fir Aktivitéiten, fir Services médicaux a Services psychosociaux, da Salles de jeux a Sports-infrastructure souwéi administrativ Servicer.

Beim zweete Projet vun dësem Fong, an dem 13. Projet am Ganzen, geet et ëm eng Structure fermée fir Réfugiée mat Besoins spécifiques, deenen hir Asyldemande ofgeleent gouf, déi nieft dem Centre de rétention um Findel implantéiert soll ginn. D'Struktur gesäit vir, alengstoend Fraen ze accueilléieren, Famille mat Kanner, Persounen à mobilité réduite, Mineuren, déi aleng sinn, all aner Mënsche mat engem spezielle Besoin souwéi schwanger Fraen, eeler oder krank Leit.

Beim 14. Projet, an dem éischte vun dräi Projekten, déi iwwert de Fonds d'entretien et de rénovation finanzéiert ginn, geet et ëm de Centre Ulysse zu Bouneweg. Dëst Gebai gëtt vu Caritas accueil et solidarité als Structure d'accueil d'urgence de nuit fir Obdachloser geréiert. Scho säit iwwer 20 Joer hu Persounen sans domicile fixe hei eng Iwwer-nuechtungsméiglechkeet. Allerdéngs huet sech a leschter Zäit ëmmer méi erausgestallt, datt d'Openthalter à court terme erfoginn, mee datt d'Leit sech ëmmer méi laang do installéieren.

Déi national Strategie géint de Sans-abrisme huet sech adaptéiert an d'Konzept „Housing First“ huet sech entwéckelt, fir dem Besoin um Terrain engéintzekommen. Et geet also drëms, fir dëst Gebai ëmzestrukturéieren, y compris ze renovéieren, fir aus dëser Struktur e Logement privatif de longue durée ze maachen. De Programm gesäit ënner anere vir, 10 Duebelzëmmeren, 16 Eenzelzëmmeren, 3 Zëmmerer fir Personnes à mobilité réduite, Openthaltsraim, administrativ Büroen, e Cabinet médical,

en Espace sanitaire an nach weider Raimlechkeeten anzerichten.

De 15. Projet ass méi en technesche Projet. Hei geet et ëm de Parking Clairefontaine an der Stad, deen 1988 gebaut gouf an deemno schonn 33 Joer um Bockel huet. Hei musse virun allem technesch Installatiounen, Sëcherheetsinstallatiounen an deelweis och Renforcementer vun der Statik ënnerholl ginn. Och wäert d'Entrée reamenagéiert ginn an d'Unzuel u Parkplaze fir Elektroautoe wäert drastesch an d'Luucht goen souwéi och u Park- an Opluedméiglechkeete fir de Vëlo. 193 Parkplaze sinn am Ganze geplangt, vun deenen der 60 fir Elektroautoe virgesi sinn an 48 Emplacementer fir de Vëlo.

Beim leschte Projet vu Bâtiments publics geet et ëm de Centre pour le développement des compétences relatives à la vue zu Bartreng. D'Lokalitéite sinn hei net méi un déi aktuell Besoinen adaptéiert, soudatt eng komplett Renovéierung vum Gebai néideg ass. Verschidde Säll a Büroe fir Diagnostic, Conseil a Suivi si virgesi souwéi Raim fir de Service psychologie an d'Reeducation, Reuniounssäll, Büroe fir d'Sekretariat vun der Direktioun, Plaz fir de Service technique, de Service informatique souwéi Konferenzsäll.

Da fueren ech weider mat siwe Projekte vum Fonds des routes. Beim éischte Projet vun de Ponts et Chaussées, de 17. Projet also an der Lëscht, geet et ëm d'Vëlospasserell op der Beetebuerger Gare. Den nationale Vëlospistereseau gëtt komplett ronderëm d'Beetebuerger Gare densifiéiert an d'Gare gëtt un d'PC6 an d'PC8 ugebonnen. An da komme jo och nach d'PC37 an de Vëloexpresswee derbäi.

D'Beetebuerger Gare wäert e wichtegt Dréikräiz fir Cycliste ginn. Am Kader vun Reamenagement vun der Beetebuerger Gare kënnt also mat dësem Projet eng multifunktional Passerell derbäi, fir d'national Vëlospist PC6 geséichert iwwert d'Gleiser ze féieren. Et gëtt e Kofinanzement vum Fonds des routes, wat d'Vëlospisten ubelaangt, d'Gemeng Beetebuerger ass och mat engem klengen Deel bedeelegt an déi gréisst Part kënnt vun de CFL.

Beim 18. Projet an der Lëscht geet et ëm eng multimodal Liaison tëscht dem Kuebebiereg a Laangfur. Et geet drëms, eng performant Accessibilitéit tëscht dësen zukünftge Quartieren ze garantéieren. Dëse multimodale Korridor soll eng aktiv Mobilitéit souwéi e Passage fir den ëffentlechen Transport erméiglechen, voire den Tram mat der zukünfteger Linn K2, an esou dës zukünftge urban Quartiere mam Kierchbiereg an deem sengen Transport-infrastrukture verbannen.

Als kleng Sidenote kann een hei nach erwänen, datt dës Bréck iwwer eng Natura-2000-Zon geet, hei am Virfeld awer och scho Studie gemaach gi sinn, déi awer mëttlerweil ofgeschloss sinn, an datt dem Bau vun dëser Liaison eigentlech näischt méi am Wee steet.

Da komme mer zum 19. Projet, dem Reamenagement vun der Traversée um Briddel, der Entlaaschtung vun der N12. Dës Traversée ass bekannt fir hiren héijen Trafick, virun allem an de Spëtze-sonnen, an eng sécher a komfortabel Méiglechkeet fir d'Mobilitéit douce ass hei inexistant. D'nämmlecht ass d'Qualité de vie ronderëm dës Strooss staark duerch de motoriséierten Trafick beanträchtegt. Zesumme mat der Gemeng ass gekuckt ginn, fir hei e gemeinsame Projet ze maaachen, soudatt de Säiteraum vun de Stroosse méi foussgängerfrëndlech amenagéiert gëtt an urban méi kohärent. Amenagementer fir Persounen à mobilité réduite si geplangt. Op deene Plazen, wou de Gabarit et hiergëtt, soll eng Bande de stationnement kommen an et solle Beem do geplanzt ginn. Verschidde kommunal Stroosse sollen un d'N12 raccordéiert ginn. Eng Busspuer, déi dem Bus Prioritéit gëtt, ass geplangt. An e Raccordement un d'national Vëlospist PC1 wier och eng Méiglechkeet.

Deen nächste Projet, den 20., ass e gedeelte Projet: e Volet Schinn an e Volet Strooss. De Kader setzt hei den nationale Programm fir d'Ewechhuele vun de Passages à niveau, also de Schinneniwwegäng. D'Suppressioun vum Iwwergang Nummer 60 op der N2 zu Mutfert, wou aktuell just eng eenzeg Gleisstreck vu Sandweiler aus a Richtung Éiter geet, wäert mat engem Ouvrage d'art realiséiert ginn. An Zukunft soll dann den Zuch iwwert dës Bréck fueren an den Autostrafick genee wéi d'Foussgänger an d'Vëloen ënnert der Bréck erduerchgefouert ginn. Am Kader vun der Moderniséierung vun dëser Zuchlinn wäert à terme hei en zweet Gleis bäikommen an den Ouvrage d'art muss dat deemno och scho virgesinn.

De Punkt 21 ass eng Suite vum zukünftigen Ausbau vum Tram. Mat der geplangter Ubannung vun der Cloche d'Or an der Arrivée vum séieren Tram aus Richtung Esch ass et sënnvoll, schonn elo méi genee ze analyséieren, awéiwäit d'N4, dat heescht d'Escher Strooss an der Stad, eng méi direkt Verbindung tëscht dem Pôle d'échange Cloche d'Or, dem neien Hollerecher Quartier an dem Pôle d'échange vun der Gare respektiv souguer aner Verbindunge vum Pôle d'échange Hollerech an d'Uewerstad kéint erlaben.

De Projet Nummer 22 betrëfft de Reamenagement vun der Nationalstrooss N13 mat separater Integratioun vun der nationaler Vëlospist PC6 queesch duerch d'Fréisenger Gemeng, vun Helleng iwwer Fréiseng op Uespelt. D'Haaptzil vun dësem Projet, deen a Kooperatioun mat der Fréisenger Gemeng entsteet, ass et, de Verkéier ze berouegen, de Stroosseraum méi sécher an attraktiv fir Vëlofuerer a Foussgänger ze gestalten an och d'Duerfpasagen nei ze amenagéieren. De Staat iwwerhëlt heibäi de Reamenagement vun der Strooss, de Bau vun der Vëlospist, d'Setze vun de Bordüersteng an d'Asphaltéierungsaarbechten. An d'Gemeng ass hirersäits zoustänneg fir de Reamenagement vun den Trottoiren a fir déi betrafte kommunal Infrastrukturen a Leitungen am Buedem.

De leschte Projet vum Fonds des routes betrëfft den Ausbau vun der nationaler Vëlospist PC21 am Éislek tëscht Clierf an Elwen. D'PC21, déi momentan vun Ettelbréck aus iwwer Elwen (veuillez lire: iwwer Feelen), Welschent, Buerschent, Kautebaach, Lellge bis bei de Clierfer Lycée geet, ass e wichtegt Verbindungsstéck am nationale Vëlosresau. Si soll d'Verbindungen zu de Piste PC7, PC7a, PC15, PC18, PC20, PC21a, PC22, PC25 an och iwwert d'Grenz eraus un d'Belsch Vennbahn garantéieren.

Mam 24. Projet komme mer elo bei déi dräi Projekte vun dësem Joer, déi iwwert de Fonds du rail lafen. A mir kommen och nees zréck op d'Beetebuerger Gare, wou ech jo och schonn de Projet vun der Vëlospasserell iwwert d'Gare erwäant hunn. Bei dësem 24. Projet geet et elo ëm de Bau vun enger Foussgängerpasserell, fir en zousätzlechen Accès op d'Quaie vun der Beetebuerger Gare ze erméiglechen. Domadder kréien och d'Personnes à mobilité réduite schonns direkt e besseren Accès mat Lifter, ouni duerfir op d'Ëmsetzung vum Moderniséierungsprojet vun der ganzer Gare mussen ze waarden.

Dëse Projet war 2018 eng éischte Kéier an den Investitiounsprogramm opgehoff ginn, allerdéngs nach fir e Käschtapunkt ënner 10 Milliounen. Opgrond vu Projetsupassungen, der Ausschreiwung, der Präisdeierecht am Bau an de Virbereedungsarbechten, déi schonns Enn 2020 ugefaangen hunn an och scho bal fäerdeg sinn, gëtt de Käschtapunkt elo op 13 Milliounen Euro geschat. De Projet gouf duerfir der Chamber am Kader vun dësem Debat iwwert d'Grands projets virgeluecht.

Beim 25. Projet geet et ëm d'Sanéierungsarbechten un de Gleiser vun der Zuchstreck Suuffgen-Lëtzebuerg, a méi prezis ëm eng komplett Gleiserneuerung iwwer 3.000 Meter tëscht Bierchem an der Stad. Dozou gehéiert nieft de Gleiser selwer och d'Erneuerung vun der ganzer Plattform inklusiv Drainage, dem Remplacement vun den ale Schlaken duerch nei Natursteng a vun den alen Holzschwellen duerch Bëtonselementer. Hei ginn d'Käschten op ronn 16,5 Milliounen Euro geschat.

De leschte Projet fir haut betrëfft dann nees de Gleisiwwergang Nummer 60 op der N2 zu Mutfert. Mir hu scho beim Punkt 20 gesinn, datt dësen Zuchiwwergang duerch en Ouvrage d'art ersat gëtt, wou den Zuchtrafick soll driwwer gefouert an d'Autoen, d'Vëloen an d'Foussgänger sollen ënnendrënner erduerchgefouert ginn. D'Käschte fir den Deel vum Fonds du rail goufen an der Kommissioun op 15 Milliounen beziffert.

Souvill zu de 26 Projekte vun der Grands-projets-Lëscht fir d'Sessioun 2021/2022. D'Kommissiounsmemberen hunn an der Sëtzung vum 28. Oktober hiren Aval zum virleiende Rapport ginn a proposéieren och der Plenièr, der Regierung d'Zoustëmmung zum weideren Ausschaffe vun dëse 26 Projekten ze ginn.

An deem Sënn iwwerreechen ech lech, Här President, déi üblech Motioun, mat där d'Chamber hir Zoustëmmung zu dëse Projekte ka ginn. Wannech-gelift.

■ **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.-Merci.

Motion 1

« Grands projets d'infrastructure réalisés par l'État »

La Chambre des Députés,

vu, d'une part,

- la nécessité de garantir une transparence optimale lors de l'élaboration des grands projets d'infrastructure ;

- vu la volonté du Gouvernement d'assurer la définition, la conception et la mise en œuvre d'une politique intégrée en matière d'aménagement du territoire, de réseaux de transports et de bâtiments publics ;

vu, d'autre part,

- l'avis de la Cour des comptes sur l'adaptation du budget voté des grands projets d'infrastructure du 22 mars 2001 ;

- la motion de la Chambre des Députés du 29 janvier 2002 adoptée suite à la présentation de l'avis précité ;

- les propositions des groupes parlementaires au sujet d'une amélioration des procédures permettant d'éviter les dépassements des coûts des grands projets d'infrastructure dans le futur, transmises en date du 12 avril 2005 par Monsieur le Président de la Chambre des Députés à Monsieur le Premier Ministre ;

vu la nouvelle procédure à suivre en matière de préparation et de présentation des grands projets d'infrastructure adoptée en date du 3 avril 2006 par la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire et des Comptes sur proposition de Monsieur le Ministre des Travaux publics et dont les points principaux ont été repris dans une motion « Grands projets d'infrastructure Travaux publics » du 23 octobre 2008 ;

considérant que ladite procédure répond aux préoccupations exprimées dans la motion précitée du 29 janvier 2002 ;

vu la motion du 13 mai 2009 de la Chambre des Députés invitant le Gouvernement à veiller à ce que ces procédures soient appliquées, mutatis mutandis, par tous les départements ministériels lors de la mise en œuvre de projets d'infrastructure susceptibles d'atteindre un coût d'au moins 10 millions d'euros ;

vu la liste des projets d'infrastructure susceptibles d'atteindre un coût d'au moins 10 millions d'euros, à soumettre à l'approbation de la Chambre des Députés en vue de l'autorisation pour l'imputation des dépenses pour frais d'études et d'élaboration d'un avant-projet détaillé (APD), présentée lors de la réunion du 7 octobre 2021 de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics ;

considérant que, suite aux informations détaillées fournies par les responsables du Ministère de la Mobilité et des Travaux publics et de la Société nationale des chemins de fer luxembourgeois, la Commission de la Mobilité et des Travaux publics a avisé favorablement chaque projet de la liste présentée ;

marque son accord à l'élaboration des études nécessaires à la réalisation des projets en cause à partir de l'exercice budgétaire 2022 afin de garantir les objectifs suivants :

A. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics administratifs :

• Rénovation du bâtiment de l'Administration du cadastre et de la topographie, Luxembourg-Belair (1)

• Nouveau bâtiment de Police et administratif, Rédange (2)

• Nouveau Centre douanier, P&R Sud (3)

• Nouveau bâtiment de Police, Mersch (4)

• Rénovation du bâtiment Royal Arsenal, Luxembourg (5)

• Réaménagement de l'ancien Laboratoire national de santé pour le Service des sites et monuments nationaux, Luxembourg (6)

• Nouvelle infrastructure de placement pour mineurs, Dreiborn (7)

• Réaménagement de la Place de la Constitution, Luxembourg (8)

B. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics scolaires :

• École européenne agréée au Campus Geesseknäppchen, Luxembourg (9)

• Nouvelle construction pour l'École de Commerce et de Gestion, Luxembourg (10)

• Réaménagement du Campus Geesseknäppchen - Phase 2, Luxembourg (11)

C. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux :

• Structure d'hébergement d'urgence pour DPI, Iergäertchen (12)

• Structure fermée pour personnes déboutées à besoins spécifiques, Findel (13)

D. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'entretien et de rénovation :

• Réaménagement du Centre Ulysse, Luxembourg (14)

• Parking Clairefontaine, Luxembourg (15)

• Rénovation du Centre pour le développement des compétences relatives à la vue, Bertrange (16)

E. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds des routes :

• Passerelle cyclable enjambant la Gare de Bettembourg (17)

• Pont sur le Märtessgronn pour couloir multimodal entre Langfur et Kuebebierg, Luxembourg-Kirchberg (18)

• Réaménagement de la traversée de Bridel (apaisement N12) (19)

• Suppression du passage à niveau PN60, Moutfort (20)

• Réaménagement de la route d'Esch (N4) dans le cadre du prolongement de la ligne de tramway Holle-rich/Stadion, Luxembourg (21)

• Réaménagement de la N13 et de la PC6 entre Hel-lange, Frisange et Aspelt (22)

• Construction de la PC21 Clervaux-Cinqfontaines-Troisvierges (23)

F. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds du rail :

• Gare de Bettembourg : Passerelle piétonne avec accès aux quais (24)

• Ligne Zoufftgen-Luxembourg : Renouvellement de l'assainissement, de la plateforme et de la voie cou-rante entre les P.K. 10,400 et 13,400 (25)

• Ligne Luxembourg-Wasserbillig : suppression du passage à niveau PN60 (26)

(s.) Chantal Gary, Jeff Engelen, Marc Goergen, Cécile Hemmen, Aly Kaes, Claude Lamberty.

■ **Mme Chantal Gary** (déi gréng), rapportrice.- Dës Motioun ass vu sechs Fraktiounen a politesche Sensibilitéiten heibannen ënnerschrivwe ginn a fuerdert d'Regierung op, déi néideg Planungs-schrëtt ze lancéieren, fir datt déi ernimmt Projekte kënnen ëmgusat ginn.

Ech ginn elo net op den Detail vun dëser Motioun an. Bis op d'Lëscht vun de Projeten ass et déi nämmlecht Motioun, déi all Joer hei ermëkënt.

Ech wëll zum Schluss awer och dervu profitéieren, fir alle bedeelegte Beamten an den Administra-tioun vu Bâtiments publics, vun de Ponts et chaus-sées a vun de CFL e grouse Merci fir d'Prepara-tioun a virun allem d'Presentatioun vun de Projeten an eiser Kommissioun ze soen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, domat schléissen ech mäi Rapport of an ech ginn och direkt den Accord vun der grénger Fraktioun fir d'Motioun. Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren. Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Merci och der Madamm Rapportrice.

An den éischte Riedner ass den Här Aly Kaes. Här Kaes, Dir hutt d'Wuert.

Débat

■ **M. Aly Kaes** (CSV).- Merci, Här President. Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt wëll ech emol der honorabeler Madamm Chantal Gary villmools Merci soe fir deen exzellente schrëftleche Rapport an deen engagéierte mëndleche Rapport. Deem ass effektiv direkt näischt bäizefügen.

D'Madamm Gary huet scho gesot, datt sämtlech Fraktiounen dat hei ënnerstëtzen ...

(Interruption)

... mat Ausnam vun enger - wollt ech grad soen -, mat Ausnam vun enger ënnerstëtze sämtlech Frak-tiounen dat.

Ech wëll da ganz kloer soen, datt selbstver-ständlech d'Fraktioun vun der CSV dat ënnerstëtzt. An ech wëll och net verpassen, fir der Regierung, jo, ze felicitéiere fir all déi wichteg a gutt Projeten, déi hei virgesi sinn. Et sinn der 26, d'Madamm Gary huet et gesot. Ech wäert elo net nach eng kéier déi 26 Projeten am Detail analyséieren. Ech wëll trotz-deem eng Rei Iwwerleeunge maache respektiv eng Rei Froen zu eenzelne Projekte stellen. Dat sollen awer selbstverständlech konstruktiv Froe sinn.

Fir d'éischt wëll ech emol soen, datt ech am Numm vu menger Fraktioun et extreem wichteg a richtig fannen, datt sougutt zu Miersch wéi zu Réiden eng adequat Police-Infrastruktur realiséiert gëtt, wou et fir d'Police méiglech ass, an deene Regiounen optimal ze schaffen. Ech mengen, dat muss ee ganz kloer soen.

Doriwwer eraus ass et jo och nach esou, datt zu Réide gläich fënnef aner Strukturen, Verwaltungen, en Ënnerdaach kréien, dat heescht, dat gëtt also e Gebai, wou insgesamt sechs verschidde Beräicher dra behandelt ginn.

Ech wëll da ganz kloer soen, datt, wa mer eng nei Infrastruktur an och en neien Terrain siche fir d'Douane, well einfach d'Douane aneren Iwwer-leeunge muss wäichen an do, wann ech dat richtig verstanen hunn, nach keen definitiven aneren Ter-rain do ass, da muss ee sech d'Fro stellen, ob dat net dee gudde Moment wier - och weider am Beräich vun deenen Iddien an deem, wat jo schonn ëmgusat ginn ass, datt verschidde Verwaltungen dezentraliséiert ginn, Här Minister -, fir datt och hei vläicht un eng Dezentralisatioun vun der gesamter Douane géif geduecht ginn, datt zum Beispill am Osten oder am Norden en idealen Terrain fonnt kéint ginn, fir dann déi Verwaltung opzehuelen. Ech wier frou, wann Der e puer Wiederer zu esou enger Iwwerleeung kéint hei verléieren.

Da wollt ech ganz kloer soen, datt et eng ganz gutt Saach ass, datt de fréiere Laboratoire national de santé och ëmgebaut gëtt, datt do Sites et monu-ments nei adequat Infrastrukture kréien. Bon, et

sinn eng honnert Aarbechtsplazen oder honnert Plaze virgesinn, déi a sech kënnen an deem neie Gebai beluecht ginn. Ech hoffe just - ech muss dat hei soen, an déi, déi gemengt sinn, déi wëssen dat -, ech hoffen, datt dat fir deen een oder deen aneren, an ech wëll elo hei net déi Verwaltung an net de Service des sites et monuments kritiséieren, mee ech wëll eenzelne Leit soen, datt dat dann hoffent-lech wäert derzou féieren, datt se erëm e bësse méi Motivatioun géifen un den Dag leeën a vläicht eng Rei Saachen domadder méi schnell kéinte viruge-driwwwe ginn.

Dat gesot, wollt ech awer och eppes zu Dräibuer soen. Dräibuer, do ass et jo esou, datt elo eng weider Dependenz realiséiert gëtt. Do war jo eppes virgesinn, dat heescht, fir Infrastrukturen am Kader vum Placement vun der Jugend ze realiséieren, déi ënnert de Ministère de l'Éducation et de la Jeu-nesse falen. Dat ass fale gelooss ginn, an et ass elo e Projet, dee wéi gesot ënnert d'Justiz fält. Och dat ass richtig. Wichteg ass awer, datt een op där anerer Säit net vergësst, datt wirklech an deem Land hei eng ganz Rei Defiziter besti fir Jugendle-cher, déi vu Gerichts weegen aus der Famili eraus-geholl ginn, well ganz einfach déi Familije Pro-blemer duerstellen, wat fir enger Aart och ëmmer. Ech mengen, et geet net drëm, hei am Detail dorop anzegoen, mee mir wësse ganz kloer, datt do Defi-ziter sinn.

Ech weess, vu wat ech do schwätzen. Et gëtt de Moment esou eng Infrastruktur a menger Gemeng realiséiert. An ech weess ganz kloer, datt nach eng ganz Rei esou Infrastrukture missten zousätzlech realiséiert ginn. An duerfir sollen, an dat ass jo virgesinn, Projeten op anere Plazen am Land reali-séiert ginn. Et soll op jidde Fall net vergiess ginn, well et ass ganz, ganz wichteg, datt mer och eppes fir déi Jugendlech maachen, wa mer se gären zurzäit opfänken a se konstruktiv an dat dach kom-plizéiert Liewen entloossen.

Da wollt ech soen: De Centre Ulysse ass natierlech e ganz wichtege Projet. Och déi Leit hunn d'Recht, mënschewierdeg ënnerdaach ze kommen. An och dat kënnen mir als Fraktioun nëmmen ënnerstëtzen. Iwwerhaupt, all déi sozial Projeten, och déi ganz DPI-Saach, déi hei ausféierlech opgefouert ginn ass, op déi ech net nach méi am Detail wëll agoen, och do ass et ganz wichteg, datt mer déi néideg In-frastrukturen hunn, fir datt déi Leit fir déi Zäit, déi se hei an dem Land sinn, och ganz kloer adequat ënnerdaach kommen.

Da wollt ech awer vläicht eppes soen zum Briddel ganz speziell. Ben, Dir gesitt, datt ech net nëmmen Dossiere kucken, déi méi no Norde sinn. Mee et sinn der ganz vill aus dem Norden, déi grad iwwert de Briddel an d'Stad fueren, a fir déi Leit - an ech si jorelaang selwer dohinner gefuer, ech fuere mëttler-weil doduerch, datt eng Autobunn besteet, en anere Wee - ass et wirklech eng Corvée, wann déi dat moies oder zu Spëtzenzäiten, net nëmme moies, mee zu Spëtzenzäiten, müssen iwwer sech ergoe loossen. A wa mer kënnen do eng besser Situatioun schafen, mengen ech, dann ass dat absolutt richtig a wichteg.

Da wollt ech awer och nach eng kéier op de Projet vun der Place de la Constitution kommen. Jo, et ass eng wonnerschéi Plaz, déi et derwäert ass - fir d'Leit aus der Stad, fir den Tourismus, jee, generell fir eis alleguerten -, se esou schéi wéi méiglech ze gestalten. Et ass och esou, datt a sech jo duerfir e Concours ausgeschriwwwe ginn ass. Mee dee Concours war effektiv net fäerdeg, wéi mer an der Kommissioun iwwert déi ganz Projeten diskutéiert hunn, an duerfir gëtt et awer och dozou eng ganz Rei Froen.

Se soll méi un d'Mobilité douce ugebonne ginn. Do ass eng Fro: Wéi gesäit dat aus? Déi zweet Saach ass de Boulevard Franklin Roosevelt: Kënnen duerno nach Autoen do zirkuléieren? Oder gëtt dat eventuell effektiv direkt esou un d'Foussgängerzon ugebonnen, datt do d'Zirkulatioun vun Autoen net méi oder schwierig oder just nach ganz beschränkt méiglech ass?

Da muss ee ganz kloer soen, datt et eng gutt Saach ass, datt do op der Plaz selwer op jidde Fall kee Stationnement méi ass, an datt et och eng gutt Saach ass, datt e Lift realiséiert gëtt, mat deem een erof an de Péitrussdall ka fueren. Weider muss ee ganz kloer soen, datt et ganz wichteg a ganz kloer ass, datt mer a sech fir eng Plaz, déi d'Plaz vum Souvenir ass, dat heescht, déi un déi méi batter Zäiten erënnert, déi Lëtzebuerg matgemaach huet, datt mer fir déi alles sollen drusetzen, fir se wirk-lech beschtméiglech an där Hisiicht ze gestalten. Duerfir wier ech awer frou, wann ech, oder wa mir eng Äntwert géife kréien, wou dee Concours drun ass an ob do d'Leit nach matagebonne ginn, fir vläicht ze kucken - do hunn der jo méi matge-maach -, wien dann do de schéinsten oder de beléiftsten, soe mer mol esou, de beléiftste Projet presentéiert huet. Och do wier ech frou, Här Mi-nister, wann Der kéint dorop äntwerten.

An dee leschte Projet, op deen ech wëll agoen - wéi kéint et awer do anescht sinn? -, ass e Projet aus

dem Norden, ganz uewen aus dem Norden, an do geet et ëm déi Vëlospist tëschent Clief an Èlwen. Also keng Diskussioun, mir si frou, d'Ënnerstëtzung ze ginn duerfir.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

Oder mir ginn och déi Ënnerstëtzung zu all de Vëlosweeër, déi nëmme kënnen realiséiert ginn. Ben, et ass vun der Madamm Gary hei gesot ginn, dat geet vun Ettelbréck - an ech fänken elo net nach eng kéier un, se all opzezielen - iwwer Kautebaach bis op Clief, an da vu Clief soll et eeben op Èlwe goen. Wat och, mengen ech, ganz wichteg ass, dat ass, datt et en Uschloss un e ganz flotten Eck an der Belsch gëtt, deen ech relativ gutt kennen, duer-fir kann ech dat och roueg soen: Dat ass déi ganz Venn-Bunn, wat e ganz flotten Eck ass. Alles dat ass ganz gutt.

Schued ass just, datt mer awer e Stéck vun där Vëlospist dann herno laanscht d'Eisebunn hunn, wou a sech deen Terrain reservéiert war, fir eng Zweegleisegkeet vun der Eisebunn ze realiséieren, an datt mer déi Zweegleisegkeet awer doduerch riskéiere wäit zrëckstellen, wa se dann iwwer-haapt nach an der Zukunft méiglech ass. Dat ass awer och schued! Wa mer wëllen an den ëffent-lechen Transport investéieren, da gehéiert ganz ein-fach och eng wäitméiglechst Zweegleisegkeet vun der Nordstreck dozou. An duerfir wier et awer gutt, wa mer nach eng kéier kéinten doriwwer nodenken. Hei ass jo a sech d'Basis, fir iwwerhaupt Projeten ze developpéieren, dat heescht, et ass nach ëmmer net ze spéit, fir driwwer nozedenken, ob mer net de-finitiv en anere Wee fanne wéi laanscht d'Schinne mam Vëlo. Dat wier eng ganz, ganz gutt Saach.

Dat gesot, mengen ech, hunn ech elo laang genuch geschwat. An ech géif da Merci soen, datt Der mer esou laang nogelauschtert hutt, an natierlech den Accord vu menger Fraktioun ginn zu deene 26 entsprechende Projeten. Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Kaes. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Claude Lamberty. Här Lamberty, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Claude Lamberty** (DP).- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, trotz sanitärer Kris net bei wichtege Projeten ze spueren, mee weider an d'Zukunft vum Land ze investéieren, dat war der DP hir Astellung vun Ufank un an dëser Pandemie. Och wann d'Kris viles an eisem dagdeegleche Liewen op d'Kopp geheit huet, musse mer eis Efforten, d'Land ze moderniséieren, awer kon-sequent viruféieren. Dat huet virun anerhallwem Joer gegollt, dat gëllt och haut. An ech hunn och d'Gefill, dass dat nach eng ganz Zäitchen esou wäert gëllen.

Déi lescht Méint, déi waren net einfach, net fir d'Leit, net fir d'Betriben, an och op eis Staatsfi-nanzen hat d'Pandemie natierlech en Impakt. Mee trotzdem dierfe mir dowéinst elo net op falsche Plaze spueren, well dat géif op Käschte vun den nächste Generatiounen goen.

Noutwendeg Investitiounen musse weider gemaach ginn. Lëtzebuerg muss weider op d'Erausfuerde-runge vun haut a vu muer preparéiert ginn. Alles anescht wär kontraproduktiv. Wa mer dat nämlech haut net maachen, da verléiere mer déi Zäit muer duebel an dräifach. An da gëtt et eis eng vill, vill méi deier, wéi et eis haut kascht. All Euro, dee mir haut a muer an eis Infrastrukture kënnen stiechen, ass e Stéck Liewensqualitéit méi fir muer a fir iwwermuer. An d'Land steet nach ëmmer viru ganz groussen Erausfuerderungen.

Eng effikass a komfortabel Mobilitéit ass a bleift en Haaptuleies vun de Leit, grad och am Zesum-menhang mam Klimawandel, wou d'Urgence ëmmer weider zouhëlt.

E soziaalt Netz, dat kee fale léisst, egal a wéi eng Situatioun een am Liewe geréit, dat setzt virus, dass de Staat sech och déi néideg Moyene gëtt, fir de Leit ze hëllefen, erëm op d'Been ze kommen. A fir eis als DP ass et immens wichteg, eise Kanner eng qualitativ Ausbildung ze ginn, déi hire Besoinen entsprécht, fir hinnen déi beschtméiglech Zukunfts-chancen ze garantéieren. Dofir brauche mer gutt an och modern ëffentlech Infrastrukturen. Mir brauche Strukturen, déi un d'Besoinen net just vun haut, mee och scho vu muer an iwwermuer ugepasst sinn.

Et gëllt, zukünfteg Tendenzen an Entwécklungen ze anticipéieren. Nëmmen esou kënnen mer sécherstel-len, dass et sech zu Lëtzebuerg och an Zukunft gutt liewe léisst an dass mer och an Zukunft en dyna-mescht, modernt an attraktiivt Land sinn a bleiwen.

Agéieren amplaz ze reagéieren, elo d'Jalone setzen, fir net duerno der Realitéit müssen nozelafen.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Claude Lamberty** (DP).- Dës Regierung brauch sech op alle Fall net de Virworf gefalen ze loossen, si géif dat net maachen! Dat gesi mer ëmmer erëm bei dësen Debatten, wou mer all Joer iwwer eng ganz Panoplie vu Projeten diskutéieren, sief dat an

der Mobilitéit, an der Bildung, am soziale Beräich, bei der Police an nach bei villem méi.

Tatsächlech ass net méi spéit wéi haut e weidere Projet um Ordre du jour, wou d'Regierung an de sozialen Tissu, an d'Solidaritéit an an d'Chancëgläichheet investéiert. Ech mengen domat natierlech d'Extensioun vun den Ateliers protégés vun der Fondatioun Kräizbiereg. Dass mer dat zu Lëtzebuerg kënnen maachen, esou an eis Gesellschaft ze investéieren, dat ass net selbstverständlech. Et ass d'Resultat vun enger responsabler Finanzpolitik, an dat schonn iwwer Joren, esou dass et déi Margen och gëtt, fir kënnen dës Investissementer ze maachen. Et ass d'Resultat vun enger Gestiioun, duerch déi mer bis elo - a mir hoffen, et bleift esou - besser wéi vill aner Länner duerch dës Kris komm sinn an déi eis et ermëglecht, eis Politik vun der Moderniséierung weiderzeféieren.

Et ass e politesche Choix, geziilt an d'Zukunft ze investéieren, net mat der Strenz, mee do, wou et néideg ass, fir d'Land fit ze maache fir déi nächst Joren a Joerzénkten.

Här President, d'Mobilitéit ass och 2021 eng vun de gréissten Erausforderungen hei am Land. Den Teletravail ass duerch de Corona mëttlerweil vill méi verbreet wéi virdrun, an dat ass och gutt esou. Als DP wëlle mer dëse Modell an Zukunft weider stärken, zesumme mat enger genereller Dezentraliséierung, déi Wunnen a Schaffen erëm nees méi no beie-nee ka bréngen, Stéchwuert Liewensqualitéit.

Mee dat ass just déi eng Säit vun der Medail. Den Homeoffice ass e wichtegt Stéck vum Puzzle, mee nach laang net d'Allheilmëttel, fir eis Problemer an deem Beräich all ze léisen. Dat ass jo och guer net den Usproch. Mobilitéit ass e Grondbedierfnes an enger moderner Gesellschaft. Esou séier wéi méiglech, esou einfach et geet, a virun allem, esou klimafrëndlech, wéi mer kënnen, vun A op B ze kommen, ass hautdesdaags onverzichtbar fir jiddwer Eenzelen a fir d'Gesellschaft insgesamt.

An do hu mir weiderhin Nohuelbedarf. Mir gesinn dat alleguerten nees all Moien am Beruufsverkéier un de laange Stauen. Mir sinn do längst nees op engem Prepandemieniveau ukomm. E Retard am Beräich vun Infrastrukturen opzehuelen ass alles anescht wéi einfach a scho guer net schnell ëmzesetzen, trotz de ganz, ganz groussen Efforten, déi dës Regierung an de leschte Jore scho gemaach huet. D'Investitiounen an d'Schinn, an déi duuss Mobilitéit, mee och an d'Upassung vun der Stroosseninfrastruktur si konstant héich bliwwen a wäerten et och an Zukunft bleiwen. An dat ass gutt esou!

Huele mer virop déi duuss Mobilitéit. Et ass kee Geheimnis, dass grad hei eng gutt Infrastruktur den A an den O ass, wa mer d'Leit wëlle motivéieren, méi op de Vëlo ze klammen. Op engem getrennte Vëloswee ze fueren ass natierlech eppes ganz anescht wéi am normale Stroosseverkéier tëscht den Autoen. Dat ass e Paradebeispill dofir, wéi ausschlaggeebend d'Infrastruktur ass, fir d'Verhale vun de Leit ze beaflossen. Et gëtt ëmmer nees Leit, déi mengen, mir géife Vëlospiste just fir e puer passionéiert Cycliste bauen. Ech soen lech, et ass genee de Géigendeel. D'Offer schaaft hir eegen Demande! A wa bis genuch flott a sécher Weeër do sinn, da klammen och méi Leit, nach méi Leit, op de Vëlo, vläicht och esouguer déi, déi wierklech bis elo richteg gezéckt hunn.

Um Pabeier hu mer zu Lëtzebuerg e ganz flotten nationale Vëlospisternetz, deem iwwer 1.000 Kilometer queesch duerch d'Land geet. Mee d'Theorie ass dat eent, d'Praxis ganz oft dat anert. A bis déi Vëlospistekilometeren och an der Realitéit ëmgesat sinn, brauch dat natierlech erëm eppes, wou mer ganz ongedëlleg ëmmer heibanne sinn: Zäit!

Ech weess, dass de Ministère do ganz fläisseg dru schaaft an dass och den Här Minister geneesou ongedëlleg ass wéi mir, fir an deem Dossier weider virunzekommen. Déi verschidde Projeten, wéi de Reamenagement vun der N13 en faveur vun der duusser Mobilitéit, d'Konstruktioun vun enger Vëlosbréck zu Beetebuerg oder de Bau vun der PC21 tëscht Clierf an Elwen, kënnen mer an deem Kader hei nëmme begreißen.

Als DP hu mer eis ëmmer fir d'Förderung vun der aktiver Mobilitéit ausgeschwat. An och wann et haut nëmmen ëm eenzel Deeler geet, esou muss een dann awer dee ganze Gesamtkontext betruechten. All Schrëtt an déi richteg Richtung ass wichteg. All Projet, dee realiséiert gëtt, dréit zu engem Mentalitéitswiessel bäi, bei deem net just op den Auto gesat gëtt, mee d'Multimodalitéit am Vierdergrond steet.

Dëse Paradigmewissel, an doriwwer si mer frou, ass generell bei de Projekte vum Staat feststellen. Kucke mer just d'Verkéisberauegung vun der Hauptstrooss um Briddel oder d'Bréck iwwert de Märtessgronn. Hei gëtt vu vieren déi aktiv Mobilitéit konsequent matageplangt an dee ganze Projet an där Hisiicht konzipéiert. Dat kléngt elo fir Verschiddener vläicht ganz banal, mee et ass awer en elementar wichtige Punkt.

Ech wëll dat eng kéier soen: Wa mer wëlle fortomme vun enger Mobilitéitsplanung vum leschte

Joerhonnert, déi just eleng op den Auto fokusséiert war, a wa mer e wierkleche Paradigmewissel bei de Leit wëllen hikréien, da geet et net duer, heiansdo eppes fir de Vëlo ze maachen, mee da muss dat Ganzt gekuckt ginn. Da brauche mer eng global Approche, déi mer konsequent uwenden, mat enger iwwergeuerdener Strategie, no där mer eist Land lues a lues weider ëmmodelléieren. An et ass jo och dat, wat geschitt.

Beim Projet Briddel geet et awer net eleng ëm de Vëlo. Et geet virun allem drëm, den Trafick op dëser villbefuerener Streck ze berouegen an domadder d'Liewensqualitéit vun de Leit, déi do an der Gemeng wunnen a bei deenen dagan, dagauss Dausende Gefierer virun der Hausdier vu verschiddene laanschtfueren, ze verbessern.

Den Duerchgangsverkéier ass a ganz villen Dierfer am Land eng schwéier Belaaschtung fir d'Nerven, fir d'Liewensqualitéit an och fir d'Gesondheet vun de Leit. Domat zielen ech heibannen elo kengem eppes Neits. Dofir ass et och wichtig, dass déi verschidde Contournemente séier kommen.

Ech huelen elo hei just stellvertriedend d'Beispill - den Här Minister verzeit mer et - vum Contournement Hesper. Den Dossier ass hoffentlech a senger nächster Phas. E kënnt hoffentlech geschwënn. Laang Joren ass vill geschwat, vill geplangt, vill diskutéiert ginn. Et gouf och schonn Entrevuen. Den Här Minister hat fir Enn des Joers weider Informatiounen ugekënnegt. Dee Contournement ass einfach wichteg - an e steet stellvertriedend fir vill aner - fir all déi Leit, déi aus dem südlechen Deel an d'Haaptstad erakommen. Vlächtt kann den Här Minister eis haut do nach déi eng oder aner nei Informatioun mat op de Wee ginn, wéi et mam Contournement Hesper steet.

Här President, ech hunn elo scho vill iwwert d'Mobilitéit geschwat. Ier ech op verschidden aner Projeten aginn, wollt ech kuerz eppes zu der Zuchbarriär, oder zu den Zuchbarriäre soen, déi zum Beispill zu Mutfert oder Waasserbëlleg fortgehoill ginn.

Dir kënnt lech bestëmmt erënneren, wéi et virun e puer Méint, am Juli, zu engem Tëschefall op de Gleiser zu Bartreng komm ass, bei deem en Zuch en Auto matewechgehoill huet. Et steet ausser Fro, dass dësen Incident hätt kënnen evitéiert ginn! Mee et weist awer och, dass et trotz - trotz! - alle Sécherheetsmesuren, déi et gëtt, ni eng 100%eg Sécherheet gëtt an dass et ëmmer nees zu Accidenter ka kommen. An an dem Kader vun deem Incident war d'Ausso gefall: „Dee beschte Passage à niveau, ma dat ass deen, deen et net gëtt!“ Dat ënnerschreiw mir voll a ganz an dowéinst si mer frou fir all Barriär, déi ewechgehoill gëtt. An nieft dem Sécherheetsaspekt ass et natierlech och eng Saach vun der Zäit, déi een da ka spueren, wann een net virun enger zouener Barriär muss stoen.

E weidere wichtige Beräich, an deen de Staat investéiert, ass den ëffentlechen Déngscht. Wéi all Joer hu mer och hei eng ganz Rei Projeten. Dat geet dës kéier vun neie Policekommissariater zu Réiden a Miersch iwwert den neie Centre douanier bis bei d'Renovéierung vun enger ganzer Partie Gebaier, fir zum Beispill Kadaster, Sites et monuments oder och de Familjeminière.

Lëtzebuerg wiisst, Lëtzebuerg entwéckelt sech, och an der Pandemie. An et ass evident, dass d'Fonction publique mat dëser Entwécklung Schratt hale muss. E gudden Déngscht um Bierger ze garantéiere geet net ouni déi néideg Infrastrukturen. Fir d'Demokratesch Partei ass e performanten ëffentlechen Déngscht eng vun eisen ieweschte Prioritéiten. An dowéinst hätte mer natierlech och gären, dass déi Leit och déi Ressourcen a Moyene kréien, déi se brauchen, fir eng gutt Aarbecht kënnen ze maachen.

Och an der Educatioun stinn dës kéier erëm e puer Projeten op der Lëscht: en neit Gebai fir de Cycle inférieure vun der Europaschoul um Geesseknäppchen, eng nei Konstruktioun fir den ECG an déi zweet Phas vum Reamenagement vum Campus Geesseknäppchen. D'Bildung vun eise Kanner, si op d'Zukunft ze preparéieren, ass eng vun den allerwichtigsten Aufgaben, déi d'Politik huet. Grad fir eis Liberal war eng gutt Ausbildung nach ëmmer en zentraalt Uleies. Et ass schliisslech de Schlëssel schlechthin, fir sech kënnen fräi ze entfalten an am Liewen ze reusséieren.

An der aktueller sanitärer Situatioun ass et fir eis als DP ëmsou méi wichteg, de Kanner eng gutt Ausbildung kënnen ze ginn, d'Schoulen opzehalen a weider an d'Educatioun ze investéieren.

An den nächste Jore sinn net manner wéi 1,3 Milliarden virgesinn am schoulesche Beräich, fir kënnen Projeten ze realiséieren. Derbäi kommen och ronn 40 Projeten, déi aktuell schonn an der Realisatioun sinn. Do gesäit ee ganz gutt: Dës Regierung investéiert an d'Kanner, si investéiert an hir Zukunft an domadder och an d'Zukunft vum Land. Als Demokratesch Partei sti mir do natierlech voll a ganz derhannert. Grad elo ass dat och esou wichteg wéi vlächtt nach ni.

Här President, ier ech ganz zum Schluss kommen, wëll ech awer nach eng kéier kuerz op d'Investitiounen am soziale Beräich ze schwätze kommen. Mir dierfe keen am Ree stoe loossen. Dat huet seng Richtegkeet während der Pandemie, mee och onofhängeg vun der Pandemie.

Als DP wëlle mir e soziaalt Netz, dat esou enk gestréckt ass, dass jidderee gehollef ka kréien, deen dat och wëllt. De Staat muss déi Leit, déi an eng schwiereg oder souguer an eng ganz schwiereg Situatioun geroden, opfänken an hinnen hëllefen, nees kënnen op déi eegen zwee Been ze kommen. Dowéinst begreisse mer, dass de Centre Ulysse zu Bouneweg reamenagéiert gëtt an och e ganz neit Konzept kritt. A mir kënnen dee Projet nëmmen ënnerstëtzen.

Här President, ech sinn elo an deene leschten 13 Minuten net op all eenzelne Projet agaangen, mee dat Wichtegst ass, dass d'DP hannert all dëse Projekte steet. D'Coronakris stellt eng grouss Erausforderung fir eist Land duer. Mir sinn an der glécklecher Situatioun, dass mer mat zolitte Staatsfinanzen an dës Kris eragaange sinn an och besser wéi gefaart bis elo derduerchkomm sinn. Dowéinst hu mer d'Capacitéiten, fir weider ze investéieren, fir weider d'Zukunft vum Land ze preparéieren. An et ass genee dat, wat dës Regierung och mécht.

Als DP ënnerstëtze mer dat voll a ganz an dowéinst stëmme mer och d'Motioun mat. Dat gesot, wëll ech net vergiessen, der Rapportrice Chantal Gary e ganz grouse Merci ze soe fir hiren exzellente schrëftlechen an nach bessere mëndleche Rapport. An ech soen lech villmools Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président.***- Merci villmools, Här Lamberty. An als nächste Riedner ass déi honorabel Madamm Cécile Hemmen agedroen. Madamm Hemmen, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Cécile Hemmen (LSAP).**- Merci, Här President. Dir Dammen, Dir Hären, Här Minister, de Budget 2022 ass „e Budget vun der Relance“, sou huet mäi Kolleg an och Budgetsrapporter, den Dan Biancalana, de Budgetsprojekt de 17. November an engem Interview op RTL Radio beschriwwen.

Effektiv sinn d'Investitiounen, déi 2022 virgesi sinn, op engem ganz héijen Niveau. Mee wa vun Ausgabe geschwat gëtt, da ginn awer meeschtens ëmmer déi grouss an déi deier Projeten an d'Vitrinn gestallt, wéi zum Beispill den Ausbau vun der Tramstreck, den Nordstad-Lycée oder awer nach de Bau vum Centre pénitentiaire Uerschterhaff an esou weider. Mee an deem Zesummenhang ginn dann awer och gären eng Rei vu méi klengen Ausgabe vergiess, déi awer och hir Wichtegkeet hunn.

D'Rapportrice, d'Madamm Chantal Gary, där ech och op dëser Plaz e grouse Merci soen, huet déi 26 Projeten hei kuerz virgestallt. Ech wäert dann natierlech net op déi Projeten all eenzel ze schwätze kommen, mee ech wäert der awer e puer ervirhiewen, déi mir perséinlech an awer och eis als LSAP wichteg sinn. Dorënner sinn eng Rei Projeten am soziale Beräich souwéi awer och eng Rei Projeten an Initiativen am Beräich vun der Mobilitéit.

Déi nei Struktur zu Dräibuer: Deen éischte vun dëse Projeten ass déi nei Infrastruktur fir Mannerjäreger, déi zu Dräibuer virgesinn ass. Spéitstens säit de Medieberichter aus dësem Fréijoer misst et jo jiddwerengem kloer sinn, dass déi aktuell Unisec ganz einfach net duergeet. Do ass jo aktuell Plaz fir zwielef Jugendlecher. A wéi een aus der Press héieren a liese konnt, ass et awer elo e puermol zu Fäll komm, wou e Mannerjäreger, deen eng schwéier Strofdot begaangen huet an dobäi erwëscht ginn ass, net konnt an der Unisec ënnerbruecht ginn, an dat, well eebe just zwielef Plazen do sinn an dat einfach net duergeet.

Mee et gëtt awer och nach eng aner, eng baulech Ursach. An esou erkläert ee Responsabelen an engem Artikel, deen op wort.lu publizéiert ginn ass, dass een heiansdo verschidden Zelle guer net besetze kann, an dëst, well d'Unisec aus véier sougenannte „Statioune“ mat dräi Zelle besteet a well verschidde Jugendlecher, déi zesummen eng Strofdot begaangen hunn, mussen a bestëmmte Fäll och auserneegehale ginn, respektiv d'Meedercher musse vun de Jonge getrennt ginn. An dofir sinn heiansdo Zelle ganz einfach eidel an natierlech dann och net disponibel.

Dës Situatioun ass engem Land wéi Lëtzebuerg einfach net wierdeg, well wa keng Plaz disponibel ass, stinn déi zoustänneg Autoritéite vun der Justiz virun engem onméigleche Choix: entweder de Jonken op fräiem Fouss loossen oder en awer an den Erwuesseneprisong op Schraasseg bréngen. An ech brauch hei net laang ze erklären, dass weeder déi eng nach déi aner Méiglechkeet eng akzeptabel Léisung duerstellt.

Als LSAP schwätze mir eis kloer dergéint aus, dass Mannerjäreger, och wa se eng Strofdot begaangen hunn, ënner engem Daach mat Erwuessenen agepaart ginn. Mee et ass awer och kloer, dass d'Ge-

sellschaft viru Leit, déi besonnesch gewalttätig sinn, an dorënner sinn och effektiv heiansdo Mannerjäreger, muss beschützt ginn.

Mee et ass awer net just eng Fro vu Schutz vun der Gesellschaft, et muss och d'Méiglechkeet bestoen, fir dass sech adequat mat dëse Mannerjäreger auserneegesat gëtt, well och si mussen eng zweet Chance kréien. An dat geet nëmmen duerch e perséinleche Suivi mat professionellem Personal. An dofir brauch et niewent dem Personal, dat sécherlech keng einfach Aufgab huet, och déi entsprechend Raimlechkeeten. Et ass keng Optioun, déi Persounen einfach falen ze loossen. Dat wier morallesch net vertriebar an zweetens géif et fréier oder spéider op d'Gesellschaft zrëckfalen, déi de Präis dofir misst bezuelen.

Dofir begreisse mir et als LSAP ausdrécklech, dass an dësem Dossier eppes geschitt, a mir ënnerstëtzen och all Initiativ, déi an déi Richtung geet, fir Infrastrukturen ze schafen, déi eng Aarbecht op individueller Basis mat de betraffene Mannerjäreger ermëglichen, an déi d'Viraussetzung ass, fir jonk Leit, déi eng schwéier Strofdot hanneru sech hunn, erëm an d'Gesellschaft kënnen ze integréieren.

De Kolleg Claude Lamberty huet och kuerz vum Centre Ulysse Bouneweg geschwat. Och dat ass e Projet, deen ech hei wollt ervirhiewen, an zwar de Reamenagement vun dësem Centre Ulysse. A virun allem si mir als LSAP frou, dass sech hei net just eppes un de Gebailechkeeten deet, mee dass mat dësen Aarbechten och d'Konzept vum „Housing First“ ëmgestat gëtt. Den Housing First ass jo e wichtige Bestanddeel vun der Stratégie nationale contre le sans-abrisme et l'exclusion liée au logement. Dobäi geet et drëms, Leit, déi op der Strooss liewen, als Éischt emol kënnen en Daach iwwert dem Kapp ze garantéieren, fir och domadder dee wuel gréisste Problem, dee sech fir si stellt, an zwar d'Fro, wou si hir nächst Nuecht kënnen verbréngen, ze léisen. An domadder hu mer och schonn e Wee tracéiert, fir hinnen eng gewësse Stabilitéit ze ginn.

Et ass awer dann an enger zweeter Phas, wou soll probéiert ginn, mat där Persoun zesummen op déi aner Problemer anzegoen, déi sech stellen, wéi zum Beispill de progressive Retour an d'Aarbechtswelt, oder awer, de Fall gesat natierlech, och op hir Addictioun anzewierken. An dat alles natierlech och, fir hoffentlech laangfristeg déi Persoun erëm an d'Gesellschaft ze integréieren.

D'Situatioun um Wunnengsmarché ass elo awer esou, dass et fir Persounen, wa se bis op der Strooss sinn, ëmmer méi schwiereg gëtt, erëm eng Wunneng um normale Marché ze fannen, och wa si selwer emol probéieren, fir alles do ze maachen. Dofir sti mir als LSAP och voll a ganz hannert dem Effort, fir och Wunnengen ze schafen, an deene Leit iwwer méi e laangen Zäitraum kënnen wunne bleiwen.

Dozou dann awer och nach vlächtt eng kleng méi allgemeng Remark: Et muss een d'Problematik vum Sans-abrisme natierlech op nationalem an awer och op regionalem Niveau kucken. Stéchwuert: Dezentralisatioun.

Ech si frou, dass am Kader vun de Mesurë géint d'Drogekriminalitéit, déi jo Enn Oktober presentéiert gi sinn, och festgehalen gouf, dass eng Annex vun der Stëmm vun der Strooss soll am Norde vum Land entstoen. Et brauch definitiv méi esou Strukturen, déi am Land verdeelt sinn. A wann ech och frou sinn, dass et dëse Projet fir de Foyer Ulysse elo gëtt, sou wier et awer och wichteg, dass zum Beispill zu Esch Beweegung an d'Spill géif kommen, well do ass de Foyer Abrisud zënter 2007 nach ëmmer an de Container ënnerbruecht, déi am Ufank jo och just als Provisorium geduecht waren.

Structure d'hébergement fir d'DPI lergäertchen: E weidere Projet, deen och a mengen Ae ganz wichteg ass, dat ass dee vun enger neier Struktur fir d'Flüchtlingen. Dës wäert déi sougenannt SHUK, also d'Structure d'hébergement d'urgence um Kierchbiereg ersetzen. Et ass eng Struktur, op déi mir als Lëtzeburger nu wierklech net ganz houfreg kënnen sinn. Dës Struktur, déi jo nuets zou ass, besteet graff resuméiert aus Better an Zelter, déi an Hale vun der Luxexpo opgestallt goufen. Wéi dës Struktur an der Urgence als Noutopnam no der sougenannter Flüchtlingskris vun 2015 opgeriicht ginn ass, war dat jo nach nozevollzéien. Mee haut, sechs Joer méi spéit, ass dat awer vill manner de Fall. Den nationale Flüchtlingsrot hat am Juni 2019 an enger Matdeeling mam Titel « SHUK : Pour que le provisoire ne dure pas ! » och schonns op dës Problematik opmierksam gemaach an huet ënnerstrach, dass d'Liewenskonditiounen fir déi Persounen, déi do ënnerbruecht sinn, alles mee net optimal sinn.

Dobäi geet et natierlech net just ëm de Confort, well et duerf een net vergiessen, dass déi Leit, déi an der SHUK ënnerbruecht sinn, sech an enger emotional ganz schwiereger Situatioun befannen. Dobäi handelt et sech zum Deel ëm Leit, déi aus sougenannte „sécher Länner“ kommen an dofir hei keng Aussicht op eng Asylgeneemegung hunn. Beträff sinn awer och sougenannten „Dubliner“. Dat si Leit, déi schonns eng Asylufro an engem aneren

EU-Land gemaach hunn, ier se iwwerhaupt zu Lëtzebuerg ukomm sinn, a fir déi eis Verwaltung deemno dann net méi zoustänneg ass. Deemno ginn dann dës Persounen nees an dat Land zréck-geschéckt, wou si hir éischt Demande gemaach hunn.

Wéi dës Struktur 2017 der Press offiziell virgestallt ginn ass, war an engem Artikel am „Wort“ ze liesen, dass déi betrafte Leit am Duerchschnëtt 31 Deeg, also ee Mount, an der SHUK wunnen. Ech mengen, do ka jiddweree sech ausmolen, wat dat bedeit, 31 Deeg mussen an engem Zelt an der Luxexpo mat frieme Leit zesummenzeliewen.

Dofir si mir als LSAP frou, dass elo eng Léisung konnt fonnt ginn, fir dës Struktur duerch eng nei ze ersetzen. An och hei musse mir als Solidargemeinschaft derfir suergen, dass dës Leit ënner wierdege Konditiounen hei ënnerbruecht kënnen sinn, och wa kloer ass, dass se herno fort mussen.

Structure fermée pour personnes déboutées à besoins spécifiques: Dat ass och eng lwwerleung, déi eis gefällt. An zwar ass dat hei eng nei zoue Struktur, déi och um Findel virgesinn ass, an aneschtens wéi déi beim lergäertchen, déi ech elo just ugeschwat hunn, ass dat heiten awer eng komplett zoue Struktur. Si ass fir Persoune virgesinn, deenen hir Asyldemande vu Lëtzebuerg ofgeleent ginn ass an déi erëm an hiert Ursprongsland zréck mussen, wou awer e Risiko besteet, dass se deem net nokomme wäerten.

Et gëtt jo och schonns esou eng Struktur um Findel. Mee wann elo eng zweet gebaut gëtt, da fir d'Méiglechkeet ze bidden, dass Persounen, déi méi vulnerabel sinn, wéi zum Beispill Famillje mat Kanner, wéi Mannerjäreger oder awer och Fraen, déi eleng ënnerwee sinn, do kënnen en Ënnerdaach fannen. Dat ass sécher guer keng einfach Situatioun, wann ee Leit muss zréckschécken, déi ëm Hëllef froen. Mee et gëtt nun emol en nationaalt an och en internationaalt Recht, un dat ee sech muss halen. An dofir ass et wichteg, dass dann op d'mannst d'Gebailchekeeten do sinn, dass se duerch déi schwiereg Lag, an där se sech befannen, net nach riskéieren, an nach méi e schleëme Prozess eranzegeroden an dass se an där vulnerabler Situatioun, an där se sinn, net och nach riskéieren, op Persounen ze treffen, déi se ausnotzen.

Da wollt ech op vläicht méi lëschteng a méi schéi Projeten ze schwätze kommen, zum Beispill déi vum Reamenagement vun der Place de la Constitution, also der sougenannter Plaz ronderëm d'Gëlle Fra. Wuel sinn do d'Pläng vun der Ëmgestaltung nach net ganz bekannt, mee et freet mech awer, dass d'Philosophie, déi derhannert stécht, ganz flott ass, nämlech déi, dass aus der aktueller Park-plaz soll eng Plaz ginn, déi fir Foussgänger a fir d'Mobilité douce reservéiert gëtt. Well et muss ee jo soen, dass et awer traureg ass, dass eng vun eise schéinsten Aussichtsplazen aus der Stad mat Bléck op de Pont Adolphe an dat historescht Spuerkeessgebaai just als Parkplaz sollt benotzt ginn.

Shared-Spacë wéi zu Bartreng oder och zu Diddeleng weisen, dass et och ganz aneschtens geet an dass den Auto net zwangsleefeg ëmmer muss am Zentrum stoen. An esou kréien d'Awunner an och d'Visiteure souzesoen hir Plaz zréck hei an der Stad a virun allem wäert dat och dem Monument du souvenir, eiser Gëllener Fra, endlech e méi würdege Kader ginn, wéi mussen iwwer Stoussstaangen an Auspuffréier ze trounen.

■ **Une voix.** - Ganz richtig!

■ **Mme Cécile Hemmen** (LSAP). - E weidere Projet, deem ech uschwätze wollt, ass d'Integratioun vun der Vëlospist, der PC6, op der Dräikantonsstrooss tëschent Helling an Uespelt. Och dat ass e gudde Projet, deem d'Mobilité douce wäert férdere. Dovunner ass de Mëtten och scho geschwat ginn. Mee do wëilt ech awer ënnersträichen, dass et wierklech néideg ass, dass dës Vëlospist och esou ugeluecht gëtt, dass se méiglechst getrennt a gutt geschützt vun der Fuebunn op der Strooss ass, an dëst virun allem um Deel vun der Strooss, deem iwwert d'Land geet, well et sech do ëm eng laang a relativ riicht Streck handelt, op där d'Vitesslimitatiounen wuel net ëmmer agehalen.

Mee onofhängeg vun der erlaabt Vitess muss d'Vëlospist ëmmer an iwwerall och e gewëssent Sécherheetsgefill ausstralen, wa mer wëllen, dass duerno vu méiglechst ville Leit dës Vëlospist och genotzt gëtt. Vill Vëlofuereger soen engem jo, dass et net duergeet, just gestrécht Linnen um Bord vun der Strooss ze molen. Dofir brauch ee schonn e bësselche méi. An ech denken, dass dat op d'mannst op deene Passagen iwwert d'Land an dësem Fall och misst machbar sinn.

Da wollt ech och vun dëser Geleeënheet profitéieren, fir de Minister eventuell drop unzeschwätzen, ob et net méiglech wier oder ugeduecht wier, fir och vu Fréiseng a Richtung Haaptstad eng sécher, dat heescht eng ofgetrennte Vëloverbinding hierstellen. Ech weess, dass et do och e kleng Bierg gëtt, mee dat kéint een awer als flott Alternativ ugesi fir Leit, déi zum Beispill mat engem E-Bike ënnerwee sinn.

An dann a Richtung Norde wollt ech och nach de Projet vun der Vëlospist tëscht Clierf an Ëlwen uschwätzen. Sécherlech och e ganz flotte Projet, mee deen huet awer fir eis e kleng Bäigeschmaach, dëst well d'Pist zum Deel wäert laanscht déi besteeënd Zuchstreck féieren. Un der Vëlospist ass u sech jo guer näischt aussetzen, tout au contraire: Et ass ganz gutt, dass se gebaut gëtt. Si steet jo och schonns länger an der Diskussioun. Mee ech erënneren drun, dass mir als LSAP ëmmer fir en Ausbau vun der Nordstreck plädéiert hunn an am léifsten en zweegleisegen Ausbau vun der Streck hätten, zumindest do, wou et méiglech ass.

An an enger Äntwert op eng Question parlementaire vu mengem Kolleg, dem Yves Cruchten, huet den Här Mobilitétsminister am Mäerz 2021 geäntwert, dass de Bau vun der Vëlospist PC21 eng eventuell zukünfteg Verdueblung vun de Gleiser net a Fro stellt, mee dass een d'Pist, de Fall gesat, d'Zuchstreck géif ausgebaut ginn, dann och ëmleede kéint. An dat berouegt eis natierlech, well och, wann et aktuell net op der Dagesuerdnung ass, wäerte mir eis weiderhi fir en Ausbau vum Schinnee-reseau am Norde vum Land staarkmaachen.

Dat gesot, kënnen mir awer selbstverständlech mat dem Projet vun der Vëlospist liewen, déi den Norde wäert am Sënn vun der Mobilité douce matenee verbannen.

Zum Schluss wollt ech dann nach eemol ënnersträichen, dass mir als LSAP der Meenung sinn, dass all dës Projekte gutt Projekte sinn, an dass mir déi och dowéinst ënnerstëtzen. An dobäi sinn ech nach net op déi Projeten agang, déi fir d'Schoule virgesi sinn, notament déi um Campus Geeseknäppchen, déi och schonn hei vu mengem Virriedner ugeschwat gi sinn.

Zefridde si mir och, dass vill vun dëse Projeten, wéi de Foyer Ulysse zum Beispill, eng kloer sozial Ausrichtung hunn. An dat weist, dass de roude soziale Fueдем an dëser Koalitioun ass.

Mee och d'Investitiounen an d'Mobilité douce weisen, dass et an déi richteg Richtung geet, dass d'Zeeche vun der Zäit erkannt goufen. Deemno sinn ech frou, d'Ënnerstëtzung vun der LSAP fir all dës Projekte kënnen ze ginn, andeems mer d'Motioun selbstverständlech och matdroen.

An ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*. - Merci villmools, Madamm Hemmen. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Jeff Engelen** (ADR). - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, fir unzefänken der Madamm Rapportrice, der Madamm Chantal Gary, en härezeche Merci fir hiren ausféierleche schréftlechen a mündleche Rapport, deem eis e gudden Iwwerbléck vermëttelt huet iwwert dat, wat hei u groussen Infrastrukturprojeten usteet.

Als ADR wäerte mir dës Projekte selbstverständlech matstëmmen. Et kann een allerdéngs och soen: Mir hu keen anere Choix, wéi se matzestëmmen. Et kann een déi Projekte vun haut nämlech onméiglech beschwätzen, wann een net och eng Debatt iwwert de Wuesstum hei matintegréiert. Dat eent kann ee vun deem aneren net lasskoppelen. Dat war scho viru Joren déi fest Iwwerzeegung vu mengem Kolleg, dem Gast Gibéryen, an et ass och haut nach ons Iwwerzeegung. Iwwert déi eenzel Projeten ass scho vill Sënnvolles gesot ginn a mir droen, wéi gesot, dës Projekte mat.

Erlaabt mer awer, e puer méi grondsätzlech Iwwerleungen ze formuléieren, wat d'Investitiounen an eis Infrastrukturen ueget.

Eist Land huet an de leschte Joren e Rekordwuesstum erlieft, virun allem demografesch. Wann ee bedenkt, dass an de leschte Joren am Schnëtt all Joer zu Lëtzebuerg esou vill Leit bäikommen si wéi zweemol d'Gemeng Dikrech, da muss een net laang no Grënn sichen, firwat mer eis Infrastrukture permanent mussen upassen. All déi opgelëschte Projekte sinn duerfir sënnvoll an noutwendeg. Et muss een awer och kloer am Bléck behalen, dass vill vun eisen Infrastrukturen haut schonn iwwerbelascht sinn. Mir gesinn dat permanent un de Leit, déi hei wunnen a schaffen. Et erlieft een et all Dag: Stauen, déi sech onënnerbrach vun eise Grenze bis an d'Ballungszentren - virun allem an d'Stad - zéien, sinn all Dag eng Realitéit. Et ass keng Seelenheet, dass d'Leit all Dag bis zwou, dräi Stonnen am Verkéierschaos verléieren. D'Liewensqualitéit bleift op der Streck!

Et bleift duerch de Rekordwuesstum awer net nëmmen d'Liewensqualitéit vun de Leit op der Streck, mee och d'Auswierkungen op eis ekonomesch a finanziell Situatioun zu Lëtzebuerg sinn deelweis bedenklech. Mir hunn als Land keng aner Méiglechkeet, wéi eis Infrastrukturen duerch milliounen, an an der Gesamtzomm souguer milliardeschwéier Projeten auszebauen an unzepassen. Dëst ass a priori näischt Aussergewöhnlech, well all Land dat maache muss.

Speziell zu Lëtzebuerg stellt sech awer d'Fro: Packe mer dës Investitiounen op laang Dauer oder lafe mer just den Entwécklungen hannendrun, ouni se kënnen anzefänken? Et ass eng Realitéit, dass vill Projeten, wa se fäerdeg sinn, schonn net méi den Entwécklung vum der Géigewaart ugepasst sinn. Eist Land wüsst demografesch esou séier, dass mer schonn den Ufuorderung vum der Géigewaart net nokommen.

Als Norddeputéierten denken ech hei zum Beispill un eis Nordstrooss. Dee vun der Regierung geplangten Ausbau géif och d'Verkéierssituatioun vun haut net léisen. Wéi soll dat dann eréischt an der Zukunft sinn, wann nach all Dag méi Verkéier bei eis erakënt?

Den Här Jean-Claude Juncker hat an den 80er-Joren eng Ausso gemaach, déi all Joer méi un Aktualitéit gewënnt. Hie sot schonn deemools, dass de stramme Wuesstum net genuch Recetten an d'Staatskeess bréngt, fir iwwerhaupt d'Nofollgekäschte vum Wuesstum ze finanzéieren. All Infrastrukturen, déi de Mënsch a sengem Liewe brauch, ugefaange bei der Maternité an opgehele bei der Morgue, mussen matwuessen. Mir sinn also gezwongen, ëmmer méi séier an ëmmer méi ze investéieren, ouni dass d'Friichte vum Wuesstum dës Investitiounen zefriddestellend ausgläiche kënnen. Et kann duerfir net sinn, dass d'Regierung weider op Rekordwuesstum setzt, quasi als eenzeg Patentléisung fir all eis Problemer.

Wa mer de Pensioonsystem, esou wéi en elo fonctionéiert, erhalen wëllen a wëssen, dass mer all Joer fir all Pensionär zwee an en hallwen Aktiver brauchen, bräichte mer an noer Zukunft scho wäit iwwer eng Millioun Aktiver. An da missten der all Joer 30.000 an nach méi derbäikommen.

Ech denken, et ass kloer, dass mir dat, grad wat eis Infrastrukturen ueget, net packen, et sief dann, mir wëllen eist Land änlech wéi Tokio mat Héichhauser zoubauen. Mee och da kréie mer eng Rei Quittungen. Och dat soll gesot sinn!

D'Wuesstumsdebatt ass keng einfach Debatt. D'ADR hat zwar besonnesch bei de leschte Walen eng ganz Rei vu Pisten opgezielt, wéi een de Wuesstum besser kontrolléiere kann, et bleift awer onëmgängelech, dass d'Leit zesumme mat der Politik iwwerhaupt emol mussen bereet sinn, iwwert dëse Problem ze diskutéieren. Eis Regierung klammert dës Problematik ëmmer méi aus.

Dëst waren also elo e puer grondsätzlech Gedanken zu der Entwécklung vun eise Land. Et fällt do an dësem Projet, dee mer haut beschwätzen, op, dass den Norde relativ weëneg ernimmt gëtt. Esou wéi mir dat als ADR ëmmer gemaach hunn, appelléiere mer och an dësem Kontext un d'Regierung, d'Dezentraliséierung eescht ze huelen an den Norden an den Oste vum Land net ze vergiessen.

An de leschte Joren ass awer dacks de Contraire geschitt, Servicer ginn ofgebaut oder zentraliséiert: Konnt ee soss - fir dat Beispill ze huelen - op Clierf an den Enregistrement goen, mussen haut d'Leit, déi am Enregistrement schaffen, wéi och hir Klienten elo all Dag op Dikrech jauen.

Wa mer awer wëllen déi méi kleng Stied wéi Clierf, Housen, Wolz oder Ëlwe lieweg an attraktiv behalen, däreffe mer net op de Wee goen, fir Servicer weiderhi monter ofzebauen. Dëst ass ëmsou méi schlëmm, wann ee bedenkt, dass vill vun deene Servicer ganz oder zum groussen Deel a staatlecher Hand sinn. Hei soll de Staat senger Verpflichtung nokommen a Liewensqualitéit och fir de ländleche Raum héichhalen.

Besonnesch begrëisse mer och bei dëse Projeten den Ausbau vum Vëlosweg Clierf-Pafemillen-Ëlwen. Als President vum Wëntger Tourismussyndikat weess ech, wéi wichteg et ass, dass den Norden an eist Land iwwerhaupt als Touristen- a Fräizäitregioun gefërdert solle ginn.

Besonnesch an deem Kontext mussen mer awer och de Rekordwuesstum kritesch gesinn. Wa mer eeben net Tokio wëlle ginn, mee eng Regioun, wou och de ländleche Charme nach seng Plaz huet, ass et elo un der Zäit, d'Wuesstumsdebatt unzegoen, ier et ze spët ass a mer eis an engem Hamsterrad bewegen, wat eis zu ëmmer méi Wuesstum zwéngt.

Mir sinn eis, denken ech, heibannen all eens, a wat fir engem schéine Land dass mer liewen. Kommt, mer suergen derfir, dass et och an Zukunft schéin a liewenswäert bleift fir all d'Bierger hei am Land a fir eis Gäscht.

An ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*. - Merci villmools, Här Engelen. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Myriam Cecchetti.

■ **Mme Myriam Cecchetti** (déi Lénk). - Merci, Här President. Här President, ech wëll fir d'éischt emol e puer Wieder zu den zwee Projeten am Immigrationsberäich soen, déi eis hei virgestallt goufen, nämlech déi nei Structure d'urgence fir Mënschen op der Flucht um lergäertchen an deem zweete Centre de retention um Findel.

Et ass evident, dass mir nei Strukture brauchen. Déi provisoresch Structure d'urgence an der eeëmoleger Luxexpo um Kierchbierg ass eng Zoomuddung - an dat gouf och hei scho gesot -, déi eise Land net würdeg ass. Hei gi jo virun allem Mënschen ënnerbruecht, fir déi laut den EU-Reegelen en anert Memberland zoustänneg soll sinn. Fir déi Leit soll also elo um lergäertchen eng Structure semi-fermée gebaut ginn.

Ech wëll elo hei net ze vill dorobber agoen, well dat eng Fro vun der Asyl- an Immigrationspolitik ass. Mee fir eis ass déi ënnerschiddlech Behandlung vun de sougenannten „Dubliner“ an aneren DPI problematesch. Et gouf jo och schonn erkläert, wat Dubliner sinn. Hei gëtt op zimmlech expeditiv Manéier en Ënnerscheid gemaach tëschent gudden a schlechten Demandeurs d'asyle mat ganz ënnerschiddlecher Behandlung.

Donieft soll en zweete Retentionszentrum gebaut ginn, wou Fraen a Kanner virun hirer Expulsioun agespaart ginn. Mir sinn eis bewosst, dass dat wäert e Fortschrëtt bedeuten zur aktueller Situatioun, wou Fraen a Kanner an de selwechte Centre de rétention komme wéi d'Männer. Mee Dir kennt eis Positioun dozou, déi iwwregens déi selwecht ass wéi déi vu sämtlechen UN-Organisatiounen an deem Beräich: Kanner aspären op Basis vum Immigrationsstatus vun den Elteren ass fir eis ganz einfach inakzeptabel, och wann et nëmme fir eng Woch ass. Agespaart ass agespaart, an dat bedeit traumatesch Sequellë bei de Kanner. D'Kanner kënnen iwwregens näischt fir hir Elteren. A fir eis ass eng Immigratioun keng Strofdot!

Ech erënneren dorunner, dass mir dozou jo och eng Proposition de loi deposéiert hu mat Alternativen. Bei dësen zwee Infrastrukturprojete gëtt et dofir an eisen Aen nach ganz vill Gespräichs- a Klärungsbedarf.

Här President, den zweete Projet, op deem ech wëll agoen, ass d'Gestaltung vum ëffentleche Raum ronderëm d'Gëlle Fra. Dass dës schéi Plaz soll nei gestalt ginn, ass eng ganz gutt Saach a mir hunn dat och ëmmer ënnerstëtzt. Mee et ass awer ee Punkt an der Beschreiwung vum Projet, deem eis licht stutzeg gemaach huet, an zwar: „relier la place à l'hyper-centre“.

Wéi Der wësst, leeft tëschent der Gëlle Fra an dem Zentrum de Boulevard Roosevelt duerch mat dräi Spueren, déi op si fir den Individualverkéier. Wéi 2019 de Reamenagement vum Boulevard Roosevelt diskutéiert gouf, hate mir als déi Lénk e Konzept proposéiert, fir deen Deel tëschent dem Helleg Geesch an dem Boulevard Royal fir de motoriséierten Individualverkéier ze spären. Et hätt een do kënnen eng Zort Shared Space maachen, wou just nach Busser fueren a wou dee ganze Beräich quasi an eng Promenade verwandelt gëtt, souwuel fir d'Awunner wéi awer och fir d'Touristen. Dat wär eng modern urbanistesche Politik gewiescht.

Decidéiert gouf awer eppes anescht, nämlech d'Bäibehale vun deenen dräi Autosspuere mat just enger besserer Vëlospist, déi allerdéngs nach ëmmer op sech waarde léisst. An dofir si mir mol ganz gespaant drop, wéi dann elo d'Plaz effektiv fir d'Foussgänger mam Zentrum soll verbonne ginn. Ech mengen, et ass keng Gemeng am Land, déi jee-mools bereit huet, am Zentrum vun enger Uertschaft eng verkéiersberouegt Zon ageriicht ze hunn. Heiansdo muss een och emol de Courage hunn, fir um Terrain Fakten ze schafen!

An deem Kontext nach zwee Wieder zu de Vëlospisten: Innerhalb vun den Uertschaften ass d'Uleeë vu Vëlospiste jo, wéi mer wëssen, gréisstendeels eng Gemeengekompetenz, mee et stellt sech awer d'Fro, ob een dat net emol misst mat engem nationale Gesetz encadréieren. Do kann den Här Minister eis jo vläicht eppes dozou soen.

Fir eis ass eppes kloer: E Stréch op der Strooss ass keng Vëlospist! Eiser Meenung no misst et och kloer Virgabe vum Staat ginn, wéi eng Vëlospist auszegesinn huet a wéi net. Dass géif souwuel der Sécherheet déngen wéi och d'Mobilité douce promouvieren a weiderbréngen.

An dat Zweet, wat ech dozou wëll soen, ass, dass mir d'Uleeë vu Vëlospisten tëschent den Uertschaften endlech emol mussen seriö ugoen! Déi méi touristesch Vëlosweg, wéi déi geplangt Streck vu Clierf op Ëlwen, fanne mir immens gutt a mir ënnerstëtzen dat. Mee de Vëlo ass net nëmmen eng Fräizäitbeschäftegung. E muss och alldagstauglech sinn! Wa mer separat Vëlospiste laanscht d'Landstroossen hätten, wéi dat vill an Holland de Fall ass, da kéint een och emol mam Vëlo an d'Nopeschduerf fueren, fir seng Baguette anzekafen, an et kéint een den SUV doheimloossen an da wieren och manner Stauen an da bräicht et och manner Contournementen.

Här President, de leschte Volet, deem ech wëll uschwätzen, betrëfft den Tram. Am Rapport geet jo rieds vun Etüden, déi solle gemaach ginn, fir den Tram vun der Cloche d'Or iwwert d'Escher Strooss op Hollerech ze kréien. Ech muss soen, dass ech bei all deene projetéierten Trassen net méi richtig no-

kommen. Bei fréiere Projektione sollt den Tram nach hannen iwwer Zéisseng erof op de Bouillon goen an dann déi aner Sait erm erop bei den CHL. Elo geet rieds vun enger Trass iwwert d'Escher Strooss, fir méi schnell op d'Gare ze kommen an eventuell an den Zentrum, an dat iwwer e Pôle d'échange zu Hollerech - woubäi ech mir dann awer wierklech d'Fro stellen, firwat een dann de Südtram net direkt vun Esch op de Pôle d'échange zu Holle-rech féiere kéint.

Mee vläicht kréie mer jo do och eng Äntwert, well mir sinn net an der Mobilitéitskommissioun an et gëtt och bestëmmt Grënn, déi zu deene Planungen do gefouert hunn. Vlächtkéint den Här Minister eis duerno erklären, wat d'Iwwerleeungen eebe sinn.

Mir hunn och mat zimmlechem Erstaunen d'lescht Woch déi Erklärung vun engem héije Beamten am „Tageblatt“ gelies, datt den Tram just gutt ass fir déi urban Mobilitéit innerhalb vun der Stad an zu Esch an datt déi Verbindung tëschent deenen zwee urbane Raim eng Ausnam soll bleiwen. Also wa mer elo just nach Tramsstrecken innerhalb vun der Stad bauen an all déi aner Géigende ronderëm just nach solle mam Bus ofdecken, do froe mir eis awer wierklech, wéi mer d'Mobilitéitsproblemer ausserhalb vun der Stad iergendwa wëllen an de Grëff kréien!

Et ass jo schéin a gutt, wa mer innerhalb vun der Stad e funktionéierenden ëffentlechen Transport hunn, mee dat ass an eisen Ae keng iwwerzeegend Léisung, fir den aldeegleche Chaos op den Autobunnen an den Zoufaartsstroossen iergendwa kënnen ze léisen.

Wa mer wëllen eis Ziler am Mobilitéits- an Ëmweltberäich errechen, musse mer de Mënschen eng Alternativ bidden, déi besser ass wéi den Auto, net nëmmen innerhalb vun der Stad, mee och op nationalem Niveau! A fir eis ass de Schlëssel vun enger moderner nohalteger Mobilitéitspolitik d'Schinn, sief et Eisebunn, S-Bunn oder Tram. Am Ausland fanne mer genuch Beispiller, déi immens gutt funktionéieren.

Ganz zum Schluss dann nach kuerz e Wuert zur Elektromobilitéit: Also mir fannen et immens luewenswäert, datt beim Ëmbau vun engem net ëffentleche Parking ënnert der Clairefontaine-Plaz vun deenen 193 Plazen der 60 solle fir d'Elektroautoen ausgerüst ginn. Dat wären 31 % vun de Plazen, déi fir d'Elektroautoen adaptéiert wären, wat jo scho bal un de Prozentsaz vu 40 % erukënn, dee mer fir 2030 am Fuerpark viséieren. Obwuel ee jo awer kéint mengen, datt een, wann de Staat säin eegene Fuerpark ëmännert, jo nach vlächtkéint méi wäit goen an datt dann déi Plazen do d'office scho vlächtkguer net méi duerginn.

De Problem ass, datt et sech och bei dësem Projet bis elo ëm en Einzelfall handelt. Leider! Bei allen anere Parkingen am Land gëtt et just ganz vereenzelt e puer Bornen. Um Glacis zum Beispill ginn et bei 1.000 Parkplaze grad emol 32 Steckeren. Wann d'Regierung also wëll de Fuerpark op Elektro ëmstelle fir d'Bierger, da musse mer och dofir nei, néideg Ramebedéngunge setzen, an net nëmme mat Subventiounen fir Leit, déi eng Garage hunn, mee och fir déi Leit, déi eebe keng Garage hunn an hiren Auto mussen am Espace public parken. Ech mengen, do wier nach e bëssen Nohuelbedarf.

Ech soen lech villmools Merci fir d'Nolauschteren.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Madamm Cecchetti. De leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Marc Goergen** (*Piraten*).- Merci, Här President. Et gehéiert zur gudder Traditioun, dass mer all Joer déi grouss Infrastrukturprojeten ënnert d'Lupp huelen, an déi de Staat wäert vill Milliounen Euro investéieren. Wéi all Joer wäert ech a menge kuerzen zéng Minuten net op all eenzelne Projet agoen, mee mer eenzelner eraussichen.

Ugefaange mat den neie Policebüroen zu Réiden an zu Miersch, déi mir begrëissen. Mir si ganz averstannen, dass d'Poliziste méi Presenz op der Strooss musse weisen. Si musse gutt Bürosgebaier kréien, fir hirer Aarbecht effikass nozegoen. Mee fir eis ass awer och gradesou wichteg, dass och an den Uertschaften e Kommissariat ze fannen ass, op dat d'Bierger - jo, och ze Fouss, ouni Auto - sech deplacéiere kënnen.

Während an anere Géigende Policebüroen opmaachen, goufen an de leschte Jore Kommissariat-er leider zougemaach an op aner Plaze verluecht. Ech huelen d'Beispill vu Käerjeng, wou d'Kommissariat mat deem vu Péiteng zesummege-luecht ginn ass. Dat ass an eisen Aen net dee richtege Wee, virun allem net a gréissere Gemengen a virun allem net, wann ee weess, dass e Projet um Dësch läit zu Lénger, fir e ganz neit Policekommissariat ze bauen, wat genau an der Mëtt wär tëschent Käerjeng a Péiteng, deen awer elo schonn zënter véier Joer am Tirang läit a vu Regierungssäit net wierklech weiderkënn. Wat wierklech schued ass, well och am Süde bräichte mer déi nei Policekommissariater, grad do am Dräillännereck!

E ganz wichtegen Dossier fir eis ass och de Jugend- a Kannerschutz: d'Erweiterung vun der Unisec zu Dräibuer. Et ass wichteg a richtig, an dëse Projet weider ze investéieren, well et ka jo awer net sinn, dass Jugendlecher mat erwuessene Verurteelte mussen zesummen ënnerbruecht ginn, well de Staat et net fäerdegbruecht huet, genuch In-frastrukturen ze schafen!

Ganz positiv hu mer fonnt, dass op der Gare Beete-buerg - an ech hat dat an der Kommissioun och ugeschwat - eng nei Passerell kënn, virun allem, fir dass Leit, déi eng Behënnerung hunn, vill méi einfach kënnen op den Zuch goen. Do hat ech de Minister och extra drop ugeschwat, well souwuel de Minister wéi och ech haten den Test gemaach mam OGB-L, fir mat engem Rollstull ze fueren, an do si ganz vill Problemer opgetaucht. Dofir hat ech de Minister och gefrot, dass déi Distanzen, déi elo zu Beetebuerg wäerten ugewannt ginn, net ze grouss sollte sinn. An do war d'Äntwert ganz zefriddestel-lend: dass also op déi Distanze géif opgepasst ginn, fir dass eebe Leit mat enger reduzéierter Mo-bilitéit och zu Beetebuerg kënnen zimmlech einfach den Zuch huelen.

Frou si mer och iwwert den Ausbau vu verschid-dene Schoulgebaier hei am Land, sief dat den ECG oder de Geesseknäppchen. Et ass nëmme logesch, dass mer mam Bevëlkerungswuesstum och d'Schoule matwuessen dinn.

Eng gutt Saach ass och de Bau vu weidere Flücht-lingsfoyeren um Findel, well et feelt hei och aktuell u ville Plazen, well vill DPien ënnert der aktueller Logementskris eebe keng eegne Wunneng konnte fannen an deemno ëmmer manner Plazen am Foyer fräi sinn.

Eng weider Iwwergangsléisung, déi awer gradesou wichteg ass, ass den Ëmbau vum Centre Ulysse zu Bouneweg, wou Caritas jo bekanntermoossen zënter Joren deene vulnerabelste Mënschen aus eiser Gesellschaft en Daach iwwert dem Kapp bitt. Allerdéngs däerf een net driwwer ewechgesinn, dass e puer Honnert Meter weider, wou grad d'Schinne fir den Tram geluecht ginn, och den Abri-gado steet an d'Zoustänn sech do, wéi mir aus éischter Hand zougedroe ginn ass, immens ver-schlechtert hunn, virun allem fir Drogenofhänger.

Mir Piraten bleiwe bei eiser Linn, dëst ze dezentra-li-séieren an dass musse méi Opfaangstrukturen och ronderëm an duersch d'ganzt Land entstoen. Well et bréngt dëse Mënschen näischt, nëmme ganz vill Frust, wa se aus dem ganze Land, aus der ganzer Groussregioun souguer zesummekommen, fir sech am Abrigado an der Stad ze treffen. Esou kréie mer dës Leit net aus dem Milieu eraus.

Deemno kéint et och en Theema an der Grouss-regioun sinn an nieft den Investissementer an d'Mobilitéit kéinte mer mat eisen Noperen emol kuck-en, dass mer Hëllefstrukture sur place bei hinne matfinanzéieren. An da wär och ze kucken, dass mir hei am Land nieft der Stad an Esch an och der Nordstad weider dezentral Ulafstellen opbauen, fir dëse Mënschen ze hëllefen.

Ganz positiv - an ech mengen, mir Piraten hunn et scho länger gesot gehat - ass, dass de Parking Clairefontaine endlech seng Elektroborne kritt, well wa mir als Chamber déi ganzen Zäit iwwer Elektromobilitéit schwätzen an déi gréng och nach an der Ver-antwortung sinn, mat am Bureau, a mir awer nëm-men zwou mini Elektroparkplazen hunn, dann ass et elo endlech Zäit, dass mer dann déi 60 Elektro-parkplazen och am Parking Clairefontaine kréien, fir endlech déi Elektromobilitéit och esou mat an d'Chamber ze bréngen.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Marc Goergen** (*Piraten*).- Här President, dës Projeten hunn eis gutt gefall. Virun allem ass eng sozial Linn ze erkennen. Wa mer an dësem Land wëlle weiderkommen, da musse mer och d'Ongläich-heeten an dëser Gesellschaft oplëisen.

D'Infrastruktur ass e wichtegt Element, fir dat ze erreechen. All Euro, deen an d'Chancëgläichheet investéiert gëtt, ass e gutt investéierten Euro. Dofir wäerte mir och haut dës Motioun matstëmmen an eisen Accord ginn. A merci dem Chantal Gary fir den exzellente Rapport. Merci.

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Minister fir ëffentlech Infrastrukturen a Mobilitéit, den Här François Bausch.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. François Bausch**, *Ministre de la Mobilité et des Travaux publics*.- Här President, ech wollt allen Deputéierte Merci soe fir hir Beiträg an och natier-lech fir déi enorm héich Zoustëmmung, déi mer hei kréie fir déi Projeten alleguer. Ech wollt natierlech och der Rapportrice Merci soe fir hire gudde schréfflechen a mëndleche Rapport. Ech wollt mech duerfir op eng Rei Froe beschränken, déi gestallt gi sinn, respektiv Remarken allgemenger

Natur, déi gemaach gi sinn zu eenzele Projeten oder zu Projeten, déi am Zesummenhang sti mat deem, wat mer haut diskutéieren.

Fir d'éischt emol déi Fro zu der Dezentralisatioun, déi den Här Kaes opgeworf huet, an en huet d'Bei-spill ginn hei vun der Douane. Ech hat mam Buer-germeeschter vu Gréiwemaacher schonn eng Kéier eng Diskussioun hei an der Chamber an deen huet mer esou eng Iddi ginn, déi mir perséinlech net schlecht gefall huet. De Finanzminister ass och elo just agelaf. Ech mengen, dat muss een eng Kéier mat dem Finanzminister diskutéieren. Mee a priori gëtt et sécherlech och nach verschidde Saachen, déi mer kënnen dezentraliséieren. An deem do Beräich wär et ganz sécher sënnvoll, well do och schonn eng Rei Saachen dezentraliséiert sinn. Ech mengen, et ass sécherlech derwäert, datt mer dat diskutéieren.

Dann zu der Place de la Constitution, déi vu ville Leit wie ugeschwat ginn ass. Ech mengen, dat ass e Projet, dee mir perséinlech immens um Häerz läit. Ech sinn och frou, datt ech dee Projet ka begleeden als Minister. Dat war vill schonn ... Déi Zäit, wéi ech am Schäfferot an der Stad war, huet dee Projet mer uewe geleeën. Do war ech ëmmer e bësse frus-tréiert, well dat eng staatlech Plaz war an ee kee richtegen Afloss drop hat.

Ech muss och soen, mir hunn hei eng ganz gutt Zesummenaarbecht mat der Stad Lëtzebuerg an et ass esou, wéi déi meescht et hei beschriwwen hunn a sech et och gewënscht hunn: Do si mer eis och mat der Stad Lëtzebuerg eens, datt mer do wëllen e flotten Espace schafen, dee fir d'Mënsche soll do sinn. Dat ass d'Haaptobjektiv. Déi Plaz soll autofräi ginn, busfräi ginn, an da muss ee kucken, wéi een och dee ganze Stroosseraum do gestalt. Do gëtt et jo dee Concours. Deen ass ofgeschloss. Do gëtt et eng Rei Projeten, déi dobäi erauskomm sinn. Et ass wéi ëmmer bei deene Projeten: Et gëtt der, déi fënnt ee gutt, besser. Et fënnt ee keen 100%eg gutt an am léifste géif een heiansdo verschiddener zesumme-schmëlzen.

Mir wäerten och nach mat der Stad Lëtzebuerg fir d'éischt elo nach eng - also dat ass op alle Fall mäi Wonsch - gemeinsam Sëtzung maachen. Ech géif soen, an der éischter Hallschent vum Januar, well de Concours, wéi gesot, ass jo ofgeschloss, d'Pro-jete si fäerdeg, an da wëlle mer eis mat der Stad Lëtzebuerg fir d'éischt nach ofschwätzen. An dann hoffen ech, datt mer eis eens ginn op entweeder ee vun deene Projeten oder ee vun deene Projeten, déi mer vlächtknach zousätzlech amendéieren, wat och ëmmer.

Mee an der Grondrichtung, der Grondausrichtung si mir eis eens, wat mer wëlle maachen. Dat ass dat Wichtigst. An da wäerte mer duerno - dat ass op alle Fall mäi Wonsch - och eng Kéier, wéi dat sech gehéiert bei esou engem Concours, eng Ausstel-lung maachen, all Projet virstellen, an natierlech och deen, deen da Laureat ass, an eventuell weisen, mat wat fir enge Verännerungen datt mer e wëllen ëmsetzen.

Also, wéi gesot, dat ass e Projet, dee wierklech och vun historescher Bedeitung ass. Ech mengen, et huet jiddwereen et ënnerstrach. Ech fannen et eigentlech traureg, datt esou eng historesch wich-teg Plaz, déi esou e schéinen Ausbléck huet mat der Gëlle Fra drop, wou och vill national Kommemo-ratiounen alljoers sinn, eigentlech eng Parkplaz ass. Ech mengen, et ass zwar gutt: D'Stad Lëtze-buerg benotzt se elo schonn oft, fir aner Saachen drop ze organiséieren. Ech fannen dat eng ganz gutt Saach. De Moment ass jo de Chrëschtdaart drop. An ech mengen, et gesäit een och, datt d'Leit Loscht hunn, op déi Plaz ze goen, an duerfir ass et wichteg, datt mer dee Projet do relativ séier weider-bréngen.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. François Bausch**, *Ministre de la Mobilité et des Travaux publics*.- Da ware Froe gestallt ginn zu der Vëlospist Ëlwe–Clief. Ech wëll nach eng Kéier betounen, datt bei där Vëlospist, wann déi gebaut gëtt, d'Zweegleisegkeet guer keen Ofstréch mécht, dat behënnert déi also guer net. Et ass esou, datt am aktuellen Zéngjoresplang vun den CFL deen Ausbau do nach net virgesinn ass, well dat och net déi gréisst Prioritéit am Moment ass, well déi gréisst Enkpäss a Problemer hu mer net do um Réseau. Déi hu mer do, wou elo déi vill Chantiere sinn. Mee natierlech soll ee sech déi Capacitéit ha-len. Et geet jo ëm Capacitéit op der Streck an datt mer, wa mer eng Kéier nach méi mussen eropgoen, wat mer jo all hoffen, och dat do kënnen bauen.

Dat ass iwwerhaupt kee Problem, well wann dat geschitt, da mussen d'CFL jo eng Entretienspist bauen, sou wéi Der dat de Moment och zu Beete-buerg gesitt. A wat mengt Der, wat mer zu Beete-buerg wäerte maachen op där Entretienspist, déi elo do ass? Do kënn déi Expressvëlospist vu Bee-tebuerg an d'Stad herno drop. Also d'CFL si schonn zum Deel amgaangen, se ëmzebauen, fir dann déi Expressvëlospist draus ze maachen. An hei géif et dann d'nämmlecht goen. Da kréie mer vlächtkeng Transitiousphas, an där et e bësse méi kompli-

zéiert gëtt fir de Vëlo. Dat ass ganz evident, bis dat gebaut ass, mee mir réckelen einfach e bëssen eriiwwer. An do wou d'Chantierspist ass, do kënn dann d'Vëlospist.

Also, wéi gesot, do brauch kee sech Suergen ze maachen. Et ass absolutt méiglech, de Capacitéits-ausbau zwëschent Clief an Ëlwen duerno ze maa-chen. A wann et sech sollt erginn, datt et muss gemaach ginn, da wäert et och gemaach ginn!

Da war et den Här Lamberty. Dir hutt mer eng Fro gestallt iwwert de Contournement vun Hesper. An ech gesinn, de Buergermeeschter ass och hei. Duerfir wëll ech dann hei profitéieren, fir hinnen déi freedeg Nouvelle ze ginn, datt ech den Avis kritt hu vum Environnement, an zwar d'lescht Woch. An ech hunn en och schonn u meng Servicier weiderginn. D'Ponts et chaussées sinn amgaang, nach e klen-gen Avis complémentaire dozou ze maachen, well et sinn e puer Saachen dran - déi awer net drama-tesch sinn -, zu deene mer eng direkt Ausso maa-chen, well mer jo e kompletten Dossier ofgi wëllen.

Mir sinn awer an engems och amgaangen, den Dos-sier fäerdeg ze maachen an an der drëtter Woch vum Januar wäerte mer en dann deposéieren op der Gemeng, also de ganze Bataklang. An da musse mer jo kucken, zesumme mat der Gemeng natierlech déi Consultation publique ze maachen, déi offiziell virgesinn ass an der Prozedur. Also dat ass um gudde Wee. Duerfir kann ech hinnen haut do eng ganz gutt Nouvelle an deem Sënn ginn.

Da sinn eng Rei Froe gestallt ginn zum Ausbau vum Tram. D'Madamm Cecchetti huet sech d'Fro ge-stallt, firwat datt mer elo hei d'Escher Strooss draschreiwen. Bon, si huet et gesot, si ass net an der Kommissioun, duerfir huet se vlächtknet all d'Infor-matiounen. Mir wäerte souwisou am Kader vum Plan national de mobilité 2035, dee mer an der Chamber jo wäerten elo Enn Januar virstellen ... Do ass den Tram natierlech e wichtegen Deel dran an do wäert de ganze Réseau och dra sinn.

Dat, wat Der ugeschwat hutt, ass natierlech alles virgesinn, dorun huet näischt geännert. Dat hei ass en Zousaztracé. An herno muss ee jo verstoen, wann de schnellen Tram vun Esch kënn an deen op der Cloche d'Or ukënn, da gëtt et jo zwou, fir net ze soe souguer dräi Méiglechkeeten: Et kënnen Leit op de Kierchbiereg wëllen, et kënnen Leit bei deen Eck Centre hospitalier/Stäreplaz wëllen, et kënnen awer och Leit op d'Gare oder an den Zentrum wëllen. Am Fong brauch een dann déi zwou Trassen, wann een dat alles wëllt de Leit als Méiglechkeet ginn, ouni dass se musse permanent ëmklammen, well dat soll jo dann do d'Zil sinn. Et kann een natierlech och ëmklammen. Herno gëtt et ganz polyvalent, wat fir eng Méiglechkeeten datt een do huet.

An da kënn dat Zweet derbäi, dat ass déi ganz Route d'Esch, do kënn eng enorm Bebauung! Dat ass zwar och de Virdeel, well do huet d'Stad Lëtze-buerg an hirem PAG och deen néidege Recul virge-sinn, fir datt den Tram ka gebaut ginn. Dat ass alles kee Problem. Duerfir ass dat scho wichteg an duer-fir ass et awer och wichteg, datt een eng zousätz-lech Achs do kritt. Déi géif och net laanscht d'Hol-lerecher Gare fueren, well dat gëtt oft ...

Bon, ech mengen, dat kann ee sech de Moment nach net virstellen, well dat anert nach net gebaut ass, mee um Paul-Wurths-Areal, do kënn jo e Bou-levard drop an dee gëtt net fir d'Autoen, mee just fir Vëloen, fir Foussgänger a fir den Tram an nach eventuell Bussen - dat muss een nach gesinn -, mee virun allem fir den Tram reservéiert. Dat ass och alles esou mat deene Promoteuren do ..., déi sinn och selwer Demandeur, fir dat ze maachen, well den Autosverkéier gëtt iwwer eng aner Strooss do éischter derlaanschtgeleet. An da géif deen Tracé - an dat ass am Fong deen Tracé, deen natierlech dann och bei Zéisseng fiert, also bei d'Lyceëen do -, deen neien Tracé op d'Escher Strooss géif dann iwwert de Boulevard eropkommen. Dat heescht, et géif net iwwert d'Escher Strooss goen. Déi ass jo elo relativ nei gemaach. Mee do soll éischter méi berouegt ginn op der Hollerecher Strooss, wéi se haut ass. Duerfir: Dat hänkt zesummen an dat wäerte mer och an deem Ganzen esou virstellen.

Dann zu der Fro mam Vëlo an dem Stellewäert an datt de Staat méi Virgabe soll ginn. Och do wäert am Plan national de mobilité 2035 villes kommen, well dee Plang wäert aus e puer Dealer bestoen. Do ass een Deel, dat ass Infrastruktur, dat sinn nei In-frastrukturen, déi mer wëlle bauen: Schinnen, wat och ëmmer. An da kënn e ganzen Deel dran, datt sinn och Recommandatiounen, Richtlinnen, déi mer wëlle ginn un d'Gemengen, un d'Allgemengheet, wéi mer solle verschidde Stroossenzech plangen, wéi d'Uertskāre sollen ausgesinn, Verkéiersberoue-gung, wéi dat sech haut gehéiert - also e bëssen d'Stied zu de Mënschen zrëckbréngen. An do ass och ganz vill fir de Vëlo dran.

Firwat kritt de Vëlo e grouse Stellewäert? Mee well am éischten Deel vun deem Plang vill Zuelematerial dran ass, do sinn Analyse gemaach ginn, Verkéiers-analyse gemaach ginn. Mir hu Statecs-Donnéeë verschafft, mir hunn Donnéeë verschafft vum Amé-nagement du territoire, wéi Lëtzebuerg sech ent-

wéckelt. Bon, an do kommen dann natierlech och Projektiounen dran an och Detailanalysen. An eng, zum Beispill, kann ech lech scho soen, déi wëll ech schonn erauszéien, dat ass: 40 % vun den Autosbeweegungen zu Lëtzebuerg sinn Autosbeweegungen ënner 5 Kilometer. An ech mengen, mir sinn eis alleguer eens, datt den Auto net erfονnt ginn ass fir esou kuerz Distanzen. Dat sinn Distanzen, déi sech natierlech enorm gutt eegne fir de Vëlo.

Duerfir huet de Vëlo och zu Lëtzebuerg e ganz grousst Potenzial! A villes, wat mer an der Vergaangenheet nach un Nodeeler haten, topografer, dat gëtt et eigentlech haut net méi an deem Mooss. Éischtens kann een och Infrastrukturen do bauen, fir déi Topografie ze iwwerwannen. Mee virun allem mam Pedelec, mat der Assistance électrique fir de Vëlo, gëtt et eigentlech keng Contrainte méi, och net méi am Alter. Jiddweree kann haut um Vëlo fueren. Dat Eenzezt, wat feelt, dat ass eeben e konsequente, kohärente nationale Vëlosreseau. An net, wéi Der et richteg gesot hutt, einfach mat Strécher op der Strooss, mee mat wierklech ofgetrennte flotte Pisten, mindestens op deenen Haaptachsen, géif ech emol soen, an dann natierlech och innerorts, dat heescht, datt d'Zesummespill mat de Gemenge gutt fonctionéiert. An do wäerten och Richtlinnen am Plan national de mobilité dra sinn, déi ech da wäert virstellen.

Insgesamt, wéi gesot, e grouse Merci fir déi breet Zoustëmmung. Ech mengen, mir ginn hei deem gerecht, wat och de Finanzminister bei sengem Budget gesot huet: „D'Investissementer sollen héich bleiwen.“ Dat maache mer, natierlech och, fir d'Ekonomie ze stimuléieren, mee mir maachen et awer och, well dat heiten alles Investissementer sinn, déi Lëtzebuerg wëlle weider fit halen a fit maache fir d'Zukunft, datt dat Land sech nach ka weiderentwéckelen. Merci.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools dem Här Minister François Bausch. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Motion 1

Mir kommen nach zur Ofstëmmung iwwert d'Motioun, déi bei dëser Diskussioun deponéiert ginn ass.

Vote sur la motion 1

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Duerno de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Dës Motioun ass mat 58 Jo-Stëmme bei 2 Abstentounen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), M. Emile Eicher (par M. Jean-Paul Schaaf), MM. Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Octavie Modert), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Jean-Marie Halsdorf) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Max Hahn) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy (par Mme Stéphanie Empain), Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenues : Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Le saviez-vous ?

CONFÉRENCE DES PRÉSIDENTS

La commission dénommée « Conférence des Présidents » décide des questions relatives à l'organisation des travaux parlementaires, propose l'ordre du jour de la Chambre et donne son avis au sujet des projets de règlement grand-ducal pour lesquels son avis est requis en vertu d'une disposition légale.

14. 7822 - Projet de loi relative à l'émission de lettres de gage, et portant :

1° transposition de la directive (UE) 2019/2162 du Parlement européen et du Conseil du 27 novembre 2019 concernant l'émission d'obligations garanties et la surveillance publique des obligations garanties et modifiant les directives 2009/65/CE et 2014/59/UE ;

2° mise en œuvre du règlement (UE) 2019/2160 du Parlement européen et du Conseil du 27 novembre 2019 modifiant le règlement (UE) n° 575/2013 en ce qui concerne les expositions sous forme d'obligations garanties ; et

3° modification de :

a) la loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier ;

b) la loi modifiée du 23 décembre 1998 portant création d'une commission de surveillance du secteur financier ;

c) la loi modifiée du 17 décembre 2010 concernant les organismes de placement collectif ; et de

d) la loi modifiée du 18 décembre 2015 relative à la défaillance des établissements de crédit et de certaines entreprises d'investissement

Mir kommen dann elo bei de Projet de loi 7822 iwwert d'Ausgab vu Pandbréiwer. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht an ech géif direkt d'Wuert un de Rapporteur vun dësem Projet de loi ginn, an dat ass den honorabelen Här André Bauler. Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Finances et du Budget

■ **M. André Bauler (DP), rapporteur.**- Merci, Här President. Léif alleguer, d'Finanzwelt bleift net stoen. Mat enger enormer Vitess kommen nei Technologien op de Maart. Et ginn nei Finanzproduite konzipéiert - de Choix gëtt also méi grouss. De Législateur - dat si mir - ass gefuerdert, fir derfir ze suergen, datt de gesetzleche Kader zu all Moment dësen Entwécklung Rechnung dréit.

Et gëtt och Produiten, déi schonn zanter Joerzéngten, wann net Joerhonnerte bestinn. „Lettres de gage“, op Däitsch bekannt ënner „Pfandbriefe“, a wéi de President ganz richteg sot, op Lëtzeburgeresch „Pandbréiwer“, gëtt et zum Beispill zënter dem 18. Joerhonnert. Et handelt sech ëm e Scholdinstrument, erausgi vun enger Bank, dat duerch Aktive gedeckt ass. D'Legislatioun ronderëm dëst Finanzinstrument muss ugepasst ginn.

An deem Kader presentéieren ech lech haut de Rapport zum Projet de loi 7822 iwwert d'Lettres de gage. De Projet ass am Fréijoer, an zwar genee de 7. Mee dëst Joer, deposéiert ginn. Et geet éischstens drëm, fir déi europäesch Direktiv 2019/2162 vum 27. November 2019 iwwert d'Lettres de gage an d'ëffentlech Kontroll vun den Obligations garanties a Lëtzeburger Recht ëmzesetzen. Zweetens gëtt d'europäesch Reglement 2019/2160 vum 27. November 2019 iwwert d'Obligations garanties ëmgusat.

D'Zil vun dësem Gesetzesprojet ass et, fir déi ugestriefften Harmonisatioun vun den Normen, déi d'Emissioun vun Obligations garanties an der Europäescher Unioun reegelen, an nationaalt, a Lëtzeburger Recht ëmzesetzen. Doriwwer eraus gëtt eng Approche „Produit“ an dësem Projet proposéiert. Schlussendlech limitéiert sech mat dësem Text d'Emissioun vun de Lettres de gage net just op spezialiséiert Etablissementer, mee den Accès gëtt ënner strenge Bedingungen op all Bank ausgeweit.

D'Lettres de gage si Scholdinstrumenter, déi vun engem Kreditinstitut ausgestallt ginn. Dës Lettres de gages ginn iwwer gewëssen Aktive vun dësem Kreditinstitut gedeckt. E wichtege Aspekt ass deen, datt den duebele Recours gëllt, dat heescht, datt d'Investisseuren d'privilegiéiert Recht op d'Aktiven hunn, déi als Garantie hannerluecht goufen. Wann dës Aktiven net duerginn, fir d'Schold géint iwwer den Investisseuren ze begläichen, dann hunn d'Investisseuren nach e Recht op dat, wat een nennt „masse restante“, d'Masse restante vun der Bank selwer, awer just als „chirographaire Creancieren“. Wat si chirographaire Creancieren? Dat si Creancieren, déi weeder e Privileeg nach eng Hypothék hunn. D'Lettres de gage gëlle generell als sécher Finanzéierungsquellen, souguer a Krisenzäiten.

Wéi de Finanzministère der Finanz- a Budgetskommissioun op Nofro hi preziséiert huet, waren an der Period vun Enn 2018 bis Mëtt 2021 zwee spezialiséiert Etablissementer fir d'Lettres de gage registréiert, dovunner eent aktiv an eent am sougenannte „run-off“. Am Joer 2022 wäert dat lescht Etablissement dann och mat sengen Aktivitéiten zu Lëtzebuerg ophalen, well de Grupp sech nei strukturéiert.

Déi europäesch Direktiv 2019/2162 vum 27. November 2019 iwwert d'Erausgi vun den Obligations garanties an d'ëffentlech Kontroll dovunner

schaaft en harmoniséierte Kader fir d'Obligations garanties an der Europäescher Unioun. Bis haut gëtt d'Emissioun vun de Lettres de gage iwwert d'ofgeännert Gesetz vum 5. Abrëll 1993 iwwert de Finanzsektor gereegelt. Et ass gutt ze wëssen, datt d'Dispositiounen vum Gesetz vum 5. Abrëll 1993 scho relativ no un den Dispositiounen vun der Direktiv 2019/2162 sinn. Déi Direktiv gesäit Reegelen zu den Obligations garanties vir, Reegelen, déi d'Investisseure schützen, hir strukturell Eegeschafte definéieren, déi ëffentlech Kontroll virgesinn a Verflüchtungen fir d'Veréffentlechung virschreiwen.

De Staatsrot huet an dësem Kontext e puer formell Oppositionen formuléiert, déi integral am Text iwwerholl goufen. Et goufen och eng ganz Rei zousätzlech Ännerungen vum Staatsrot ugeholl. D'Virschléi vun der héijer Kierperschaft goufen awer net all mat iwwerholl, well d'Zil vum Gesetzesprojet net just dorop begrenzt ass, fir déi europäesch Texter ëmzesetzen. Zousätzlech soll eng gewësse Kontinuitéit mam ofgeännerte Gesetz vum 5. Abrëll 1993 bestoe bleiwen.

De Gesetzesprojet, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här President, dee mer hei virleien hunn, gesäit zwou Haaptännerungen vir. Éischtens soll de Lëtzeburger Regimm vun de Lettres de gage gläichzäiteg mam neien europäesche Regimm vun den Obligations garanties an engem Text koexistéieren, dat heescht, datt d'Obligations garanties als Souskategorie vun de Lettres de gage, vun de Pandbréiwer, gesi ginn. Bis elo gëtt et just de Lëtzeburger gesetzleche Kader, deen awer scho ganz no un der Direktiv ass.

Zweetens gëtt eng Approche „Produit“ agefouert. D'Emissioun vun de Lettres de gage gëtt also iwwert e separat Gesetz gereegelt. D'Emissioun vun de Lettres de gage gëtt deemno erweidert. Et kënnen also an Zukunft net just spezialiséiert Etablissementer, sougenannt „banques d'émission de lettres de gage“, mee och klassesch Bankinstitute, wéi mir et dacks soen: „Universalbanken“, Lettres de gage erausginn, dëst natierlech ënner strenge Bedingungen. Dat heescht awer net, datt de Regimm vun de spezialiséierten Etablissementer ofgeschaaft gëtt.

De Gesetzesprojet ass a verschidde Kapiteln ënnerdeelt. Dat éischt Kapitel reegelt d'Emissioun, also d'Erausgi vun de Lettres de gage. Virun allem gëtt definéiert, wéi eng Konditiounen ze erfëlle sinn, fir dat eng Lettre de gage als „obligation garantie européenne“ oder „obligation garantie européenne de qualité supérieure“, wéi am Text steet, gëllt. Zousätzlech ginn d'Garantien erkläert, vun deenen d'Investisseure profitéieren. Ech ziele se kuerz op: den duebele Recours, d'Präferenzrecht, Ufuerderungen ronderëm d'Couverture, d'Masse de couverture, d'physisch Aktiven, déi als Sécherheet benotzt ginn, an d'Liquiditéitsufuerderungen.

De Gesetzesprojet gesäit keng verlängerbar Echeance vir. Dës Optioun gouf also net aus der Direktiv 2019/2162 iwwerholl, ausser am Fall vun der Insolabilitéit vum Kreditinstitut.

Dat zweet Kapitel reegelt d'Virschreften, deenen d'Kreditinstitut ënnerläit, dat eeben d'Lettres de gage, d'Pandbréiwer, erausgëtt. Méi prezis geet et also drëm, wéi d'Autorisatioun fir e Lettres-de-gage-Programm erausgi gëtt a wéi d'Aschreiwung vun de sougenannten „actifs de couverture“ am Gage-Regëster virgeholl gëtt. Et geet och ëm déi obligatoresch Kommunikatioun un d'CSSF an un d'Investisseuren an et geet ëm d'Kontroll vum agreéierten a spezialiséierte Réviseur d'entreprise.

Dat drëtt Kapitel erkläert d'Kontroll vun de Lettres de gage. D'CSSF gëtt als Autoritéit ugin, déi d'Respektéiere vum Gesetz iwwerwaacht. D'CSSF kritt also, wéi esou dacks, och hei Pouvoire fir ze iwwerwaachen, ze enquêtéieren an ze sanktionéieren.

Dat véiert a lescht Kapitel schützt d'Bezeechnungen „lettre de gage“, „obligation garantie européenne“ an „obligation garantie européenne de qualité supérieure“.

Fir zousätzlech Erklärungen verweisen ech op de Commentaire des articles.

Elo wëll ech awer nach kuerz op d'Avisen, déi mer erakuten, agoen. De Staatsrot hat säin Avis den 28. September dëst Joer erausginn. De Staatsrot ënnerstëtzt d'maximal Limitt vun der Emissioun vun de Lettres de gage, well se d'juristesche Sécherheet an d'Sécherheet vun de Creanciere vum Kreditinstitut erhéicht. Dës Limitt soll jo - fir datt ee besser versteet - fir Gläichgewiicht, en Equiliber tëscht de Rechter vun den Deposanten an anere Creanciere suergen.

De Staatsrot huet verschidde formell Oppositionen ausgeschwat, notament fir derfir ze suergen, datt d'Ëmsetzung méi no un der Direktiv soll bleiwen. Zousätzlech huet déi héich Kierperschaft nach eng Rei Prezisiounen gefrot. A sengem Avis complémentaire huet de Conseil d'État d'Amendementer guttgeheescht.

An hirem Avis vum 12. Juli 2021 huet d'Chambre de Commerce dëse Projet begréisst. Virun allem sinn

d'Ouverture fir d'Emissioun vu Lettres de gage op all Kreditinstitut an d'Harmonisatioun um europäesche Plang vu Virdeel fir de Secteur. D'Handelskummer huet d'quantitativ Limitt vun 20 % kritiséiert - ënner anerem géife Prezisiounen feelen. D'Handelskummer gëtt hiren Accord zu dësem Projet, awer sous réserve, datt d'Fro vun der quantitativer Limitt gekläert gëtt. Iwwerdeems wier déi administrativ Amende ze héich ugesat.

Fir Detailler verweisen ech hei op déi respektiv Avisen.

Ech wëll lech op dëser Plaz Merci soe fir Är Opmierksamkeet, an e besonnesche Merci un den Här Finanzminister an un den zoustännegen Beamten aus dem Ministère fir déi exzellent Zesummenaarbecht am Kader vun dësem Projet. An am Numm vu menger Fraktioun géif ech dann och hei den Accord zu dësem Gesetzesprojet ginn. Villmools merci.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- An ech soen dem Här Rapporteur André Bauler villmools Merci a ginn d'Wuert un den honorabelen Här Laurent Mosar.

Discussion générale

■ **M. Laurent Mosar (CSV).**- Jo, merci, Här President. Ech wëlt och ufänke mat engem ganz grouse Merci un eise Rapporteur, deen eis dee Projet net nëmmen am Detail erkläert huet, mee deen och nach e klengen Historique gemaach huet an eis och nach eng Kéier juristesche erkläert huet, wat eng Lettre de gage ass. An ech hu mech 40 Joer méi jonk gefillt, Här Rapporteur: Wéi ech nämlech am éischten Joer Droit war, war ëmmer de Gage um Programm an et war ëmmer eng Fro, déi mer immens gefaart hunn, well et war eng komplizéiert Fro. Duerfir merci fir mir och dee flotte Moment do ginn ze hunn.

Ech wëlt zum Projet soen, an Dir hutt dat erkläert: Fir d'éischt geet et hei ëm eng Transpositioun vun enger Direktiv, eng Harmonisatioun. Doniewent gëtt awer och eng nei Zort vu Produit agefouert. An Dir wësst - an do adresséieren ech mech éischter un de Finanzminister -, datt ech mech jo oft hei méi kritesch mat Transpositiounen vun Direktiven ausersetzen, well ech fannen, datt mer am Moment amgaange sinn, um europäeschen Niveau awer vläicht heiansdo e bësselchen ze vill ze reguléieren.

Dat hei, muss ech awer soen, ass eigentlech eng Direktiv, déi äusserst positiv ass, déi och der Finanzplaz wierklech eppes bréngt, well et hei u sech zu enger Harmonisatioun kënn an engem Beräich, wou ech mengen, datt d'lëtzeburgeresch Finanzplaz wierklech e ganz groussen Knowhow scho säit Joren huet. An ech mengen duerfir och, datt dat heite Gesetz sech wierklech och wäert ganz positiv fir déi Finanzplaz auswirken.

Duerfir wäert ech hei mat engem ganz grouse Pleséier och den Accord vu menger Fraktioun ginn. Merci.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Mosar. An da ginn ech d'Wuert weider un déi honorabel Madamm Josée Lorsché.

■ **Mme Josée Lorsché (déi gréng).**- Villmools merci, Här President. Ech hu mech zwar elo net vill méi jonk gespiert, mee dat ass awer elo net esou wichtig. Ech wëlt dem Här Bauler Merci soe fir säi gudden Rapport an deen interessanten Historique, deen awer wierklech flott nozelauschtere war. Domat den Accord.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Lorsché. An da ginn ech d'Wuert un den Här Georges Engel.

■ **M. Georges Engel (LSAP).**- Jo, merci och dem Här Bauler fir déi ganz gutt Explikatiounen. Merci och fir de Rapport. An ech ginn heimadder den Accord vun der LSAP.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Här Engel. An ech ginn d'Wuert direkt weider un den Här Fernand Kartheiser.

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Ech mengen, Här President, dat Wichtigst, wat een hei elo ka soen, dat ass, dem Här Bauler villmools Merci ze soen, well en huet alles gesot, wat vum Contenu hier ze maachen ass. Also villmools merci! A mir ginn och den Accord als ADR.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Kartheiser. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement.

■ **M. Sven Clement (Piraten).**- Jo, villes gouf scho gesot. E Merci och un de Rapporteur fir dee ganz extensive Rapport. Dat gouf nach net vun alle gesot. Dofir soen ech nach eng Kéier Merci, a mir ginn och eisen Accord heizou.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Finanzminister Pierre Gramegna.